

# KÖZÉRDEK

TOLNAVÁRMEGYE TÁRSADALMI, KÖZIGAZGATÁSI ÉS GAZDASÁGI ÉRDEKEIT KÉPVISELŐ HETILAP.

Megjelenik minden szombaton.

Kiadóhivatal: Széchenyi-utca 140. szám.

TELEFON-SZÁM: 22.

Az előfizetési pénzek és hirdetések ide küldendők.

**HIRDETÉSEK**  
legjutányosabb számítással, díjszabás szerint.

Felelős szerkesztő:

**BODNÁR ISTVÁN.**

Főmunkatárs:

**HAUGH BÉLA.**

Kiadja Báter János nyomdája Szekszárdon.

Szerkesztőség: Széchenyi-utca 1085. szám.

Ide küldendők a lapot érdeklő összes közlemények.

**ELŐFIZETÉS:**

egész évre 10 kor., félévre 5 kor., negyedévre 2 kor. 50 fill.

NÉPTANÍTÓKNAK,

ha az előfizetést egész évre előre beküldik: 5 kor.

## Aratási gondolatok.

Vármegyeszerte keresztekben áll a gabona, a gazda verejtékes munkájának eredménye. Istennek legyen hála, az ideai munka eredménye általában kielégítő. Ha nem is bőséges mindenütt a termés, a legtöbb helyen megelégedés kél az aratás nyomán.

Itt az ideje, hogy egyszer valahára a termés megfelelő legyen, hiszen már évek óta annyi elemi csapás sújtja a gazdákat, hogy se szeri se száma. A legutóbbi esztendő pedig akkora drágaságot idézett elő, a milyenre a köznel multban nem volt példa. És ha ezt a rendkívüli drágaságot első sorban a fogyasztó közönség érezte is meg, erősen sújtotta a termelőket, a gazdákat egyaránt. A nagybirtokok még csak könnyen kiheverhetik az elemi csapásokat, de bizony a kisgazda, a ki sok helyen a vetőmagot is alig kapta vissza, éveken keresztül kénytelen sanyarogni egy esztendőnek rossz termése miatt. Az adót, a kamatot végtére is meg kellett, és meg kell fizetni, s ha nincs miből, jön a végrehajtó és elviszi a borjut, a tehenet, a lovat, a házat. Élni is kell, a mi

szintén pénzbe kerül, különösen ha a föld nem termi meg a szükségeseket.

A mostani jó termés talán javít valamit a bajokon; de fölmerül a kérdés, milyen lesz a gabona ára? Hiszen igaz, ránk fér egy kis olesóság a mai drága világban. De kérdés, vajjon a jó termésből származik-e oly haszon a termelőre és fogyasztóra, mint a milyenre jogosan számíthatna mindkét fél. Fájdalom, a gazda igyekezetének, verejtékes munkájának gyümölese jó részben a börze feneketlen zsebébe vándorol, a hol soha nem termett nagy gabonamennyiségeket adnak, és vesznek, s a spekuláció eredményeképp a gabona-árakat mesterségesen leszorítják. Így lesz a hitvány játék áldozata a kiserber, a ki kénytelen termésén úgy tudadni, a hogy azt Budapesten a dunaparti palotában elhatározzák.

A meglehetősen jó termésből végre is alig marad valami, s alig lehet arra gondolni, hogy a gazdálkodás intenzivitásának fokozására valamit befektethessen a gazda. Mert hiszen az is nagy baj, hogy a kisgazda nem bír lépést tartani a modern átalakulással, nincs pénze arra, hogy gazdaságát több irányban fejlessze, hogy új és

ujabb jövedelmi forrásokat keressen. Vagy pedig újabb adósságokat kell csinálnia, holott a régít is alig bírja kifizetni.

Bizony a jó termés daczára sem látjuk valami rózsás színben az aratás után beálló helyzetet. Ugy tetszik, hogy a javulás csak pillanatnyi és csak épen arra jó, hogy megmenekedjünk attól a nagy nyomoruságtól, a melyből a mult évben bőven kijutott. Hiszen ez is valami, de ez az állapot mégsem nyugtathatja meg azok lelkét, a kik a jövőre is szeretnek gondolni.

A folyton ismétlődő sztrájkok, a nagyarányú kivándorlás, az általános elégedetlenség félelemmel töltik el a lelkeket, s a történelem ismerője önkénytelenül a véres Dózsálázadásra gondol, a mitől mentse meg az Isten szegény Magyarországot.

Alapos átalakulásra van szükség; szociál- és gazdaságpolitikai reformokra, melyek módot nyújtanak a boldogulásra, az egyes osztályok nemzetgazdasági szerepének kiszélesítésére, az elégtelenség megszüntetésére, az erőik nagyobb mértékű kifejtésére, szóval a nyomoruság okozta forrongás lecsillapítására.

## TÁRCSA.

### Dalaimból.

#### I.

Még rejtegetjük nagy szerelmünk,  
Tilkunkról ajkunk még nem szólott;  
Bár lelkünk tán már évek óta,  
Mint lángoló nap az égboltba, —  
Ügy egybeforrott.

Csak rejtegezzük, titkoljuk még,  
Maradjon meg szép sejtelennek:  
Mig majd, az első, édes csókban,  
Százszor suttozunk elhalóban . . .  
Szeretsz? . . . Szerellek!

#### II.

Kis egyszerű szobában élek,  
De álmaim tündéri szépek;  
Királyleányról szövöm egyre,  
Saját nyomorom elfeledve!

Meddig tart még e csalfa játék?  
Mig közzénk majd a valóság lép:  
Négyes fogatom s szélvész módra  
Királyleánykám elrabolja!

#### III.

Hát mért varázsolt én élém a végzet,  
Ha czéltalanul lángol e szív érted;  
Ha ninesen arra hatalom e földön,  
Hogy lelkünk szárnya együtt égbedöljön?!

Maradtál volna inkább ismeretlen,  
Nem háborogna oly nagy kín szívemben;  
És mégis, hogyha nem ismerhetnélek  
. . . Mily puszta lenne nélküled az élet.

#### IV.

Rég megtörtént már a válás,  
Rég lemondtam róla,  
Rég elzengtem haltyúdalom  
Sírva, haldokolva . . .

Elfeledni mégse tudtam,  
Szívemben orczája! . . .  
Mig az dobog, élni fog ő  
— Könnyekbe, nótákba!

SZENDRŐI JÓZSEF.

## Esterházy Bálint gróf emlékiratai.\*

Irta: Junius.

Esterházy Antal gróf, a vitéz kurucz tábornok, fejedelmével, II. Rákóczi Ferencz-czel száműzetésbe ment s a mig a fejedelem XIV. Lajos vendégeként Párisban tartózkodott, lengyel földön, Szmolenszk tájékán lakott. Azután fejedelmével a török szultán

\*Pár héttel ezelőtt mi ugyan már ismertettük ezt az érdekes emlékiratot, de a „B. H.”-ban megjelent eme közleményt, a benne rejlő sok érdekes adatuál fogva, alkalomszerűnek tartjuk közölni.

A szerkesztő.

árnyékában, a kis-ázsiai Rodostóban vonta meg magát s ott is halt meg. Halála előtt egy esztendővel, 1721-ben, Bálint nevű tizenhat esztendő fia az ifju Bercsenyi Lászlóval Rodostóból Franciaországba ment s ott katonának állott. Bercsenyi László huszárezredet állított s Esterházy Bálint a Bercsenyi huszárezredében vállalt szolgálatot. Utóbb maga is szervezett huszárezredet s mint annak parancsnoka halt meg fiatalon, alig negyven éves korában. Franciaországban megházasodott. Az előkelő de la Nogarède családból nősült s halálakor egy Bálint nevű három éves fiu s egy Marianna nevű még kisebb leánygyermek maradt utána. Ez a Bálint, a ki már francia földön, francia anyától született, szerzője a szóban forgó emlékiratoknak. Emlékiratai az eredeti kézirat nyomán, egész terjedelemben most jelentek meg először a Daudet Ernő gondos kiadásában, terjedelmes és alapos bevezetéssel. Azonban már eddig sem voltak egészen ismeretlenek. Feuillet de Conches: *Louis XVI. Marie-Antoinette et Madame Elisabeth* (XVI. Lajos, Maria-Antónia és Erzsébet) című munkájában egy másolat nyomán részleteket közölt belőle. Tévedett azonban, a midőn az emlékiratok szerzőjének megtette azt az Esterházy Ferencz grófot, a ki az osztrák armádiában volt ezredes, a ki csak 1772-ben s csak rövidebb időre került Párisba, a hol igen zajos és igen tékozló életet élt. Kalandjairól s arról a párbajáról, a melyet egy

De mindaddig, míg az egyes osztályok, különösen a kabátos osztály és a parasztság között keletkezett erkölcsi ellentétek kiegyenlítése meg nem történik, addig hiába való minden szó, minden írás, minden szónoklat. Mert a parasztságnak első sorban arról kell meggyőződnie, hogy az urak nem kiszípolozásukra, nem romlásukra, nem tönkretételükre vannak a világon, hanem igenis jólétük emelésére, értelmük felvilágosítására, támogatásukra, önzetlen vezetésükre.

Majd ha mindenkiben meglesz a kölcsönös bizalom, s minden osztály a másik támogatására fog törekedni, ha mindenkit áthat az ember- és hazaszeretet nemes gondolata, akkor az egységes célra irányuló munkával könnyű lesz a megelégedés alapjait lerakni. —f.

### Pár igénytelen szó a földmives iskoláról és a házi iparról.

Voltam egy állami földmives-iskolában. Az igazgató készségesen kalauzolt, s megmutatott, magyarázott mindent. Bejártuk a tan- és munkatermeket, a konyhát, az étkező és kaszárnyaszerű hálókonyvisegeket, istállókat, ólakat, magtárakat, pajtákát, székér- és gép-színket, gyümölcs- és gazdasági fűszereket, konyhakertet, parkot, természetes és mesterséges kaszálókat, vetéstáblákat, szóval nagyon sok szép és hasznos dolgot láttam. Valóságos mintagazdaság néhány száz holdnyi területen. Kifogástalan tenyésztés- és növénytermesztés, valamint hizó és igás állatok, fajbaromfi, tengeri nyul stb. Valóban el voltam ragadtatva, hogy itt egyszerű parasztleányok nyernek az okszerű gazdálkodáshoz elméleti és gyakorlati oktatást. Ezek aztán saját kisgazdaságaikat mily mintagazdaságokká fogják átalakítani!

Azonban, midőn elragadtatásomnak kifejezést adtam, az igazgató ur egész őszinteséggel, fájdalmas arc kifejezéssel oszlatta el a szép illuzióimat. „Igen, az volna ez intézet célja, hogy értelmes parasztagazdákat neveljen, de fájdalom, alig találkozik növendékeink között módosabb parasztfiú. A gimnázium,

real- és polgári iskola hajótörőtteiből áll ki a létszám, a kikből legjobb esetben középbirtokok számára béresgazdák, ha lesznek, ha ugyan el nem zülnek, hogy a proletáriátust szaporítsák.“

Gondolkoztam aztán, most is még gondolkozom, mi lehet az oka, hogy az állam részéről a legjobb szándékkal hozott áldozatok így eltévesztik céljukat. Gondolkozásaim eredményét a következőkben bátorodom e becses lapok hasábjain a tek. szerkesztő ur engedelmével közzétenni.

A hibát a földmives iskola mintagazdaságának nagyságában és költséges berendezésében találom. Ez egy kellő befektetéssel rendelkező nagyobb középbirtoknak lehet mintaképe, nem egy parasztagazdaságnak. Olyan dolgokat lát és tanul ott az a parasztfiú, a melyekről eleve meg van győződve, hogy öröklendő kis gazdaságában nagyon kevés vagy semmi hasznát sem fogja azoknak venni. Még ha a legjobb akarattal megvolna is benne, nincs hozzá anyagi tehetsége. Még talán a nagyobb középbirtok sem bírná meg azokat a befektetéseket, a melyekkel az állam az ilyen földmivesiskolák gazdaságait felszereli és folyton istápolja. Az a fiatal parasztagazda, a ki ebből az iskolából kikerül, s hozzá akar fogni tudományát értékesítéséhez, nem tudja hol kezdjen a dologhoz, nem tudja megválasztani, mi az okvetlenül szükséges, mit lehet egyenlőre mellőzni s a jobb időkre halasztani. És ha a dolgot elhibázza, csalódik és tönkre jut.

Az én véleményem szerint az ilyen földmives iskolát a maga területével úgy kellene beosztani, hogy egy mintafalut és mintahatárt képezzen. A rendelkezésre álló területet különféle nagyságu, p. o. 25, 50, 200 holdas parasztagazdaságokra kellene felosztani s ezek mindegyikét saját jövedelméből kezelni, illetve kezelteni s javítani, egyszerű, könnyen elsajátítható számvetés alapján. Nagy súlyt kellene fektetni a házi iparra, hogy a földmivelő ember és családja télen is találjon hasznos foglalkozást a házi állatok gondozása mellett. Hogy például kasza-panyélért, seprőért, kosarakért ne kelljen pénzt kiadnia, de sőt, hogy némely cikkekért pénzt is árulhasson. Meghonosítani például az olasz seprőczirok termelését, s a növénydekeket kioktatni annak feldolgozására, hogy olyan csinos és alkalmas szobaseprőket tudjanak készíteni, a minőket ma már faluhelyen is minden boltban árulnak. A czirok magva jó táplálékot adna a baromfinak, szára pedig olesó kerítés anyagot és tűzrevalót.

De hisz oly sok ágazata van a háziiparnak, a minek üzéséhez egy kis kézügyes-ségen kívül alig kívántatik egyéb, mint akarat. Ezt pedig semmi sem ösztönözné annyira mint jövedelmezőségének tapasztalata. Egy államvasuti mérnöktől hallottam, hogy sok ezer koronát adnak külföldre a harmadosztályu utazókocsik gyékényszonyegeiért. Vannak egész vidékek, a hol nem lehet csináltatni, hanem Kertész Tódor féle üzletekből hozatni az ajtó-küszöb elé való lábtörő gyékényt. A mi kis háziipar volt is, az is megszűnt. Például nálunk igen csinos székeket csinált majdnem minden házigazda, fáját szép tulipános díszítéssel, ülőlappját szép kockás vesszőfonattal. A mai nemzedék ilyen csinálni már nem tud, és a fertálytelkes gazda szobájában is 2—3—4 forintos nádfonatu székek díszelnek.

A mi németajku népünk asszonyai fáradhatatlanok a hasznos kézimunkában. Csak a háznál termelt gyapju feldolgozását említem. Ellátják az egész háznépet harisnyával, „pacskerrel“ és erre egyéb költségük nincs, mint a mit a kékfestőnek fizetnek. Utón-utófélen, munkára kimenet, hazajövet, székereken ülve vagy a tehénfogató előtt ballagva csillog villog ujjai között a kötött. A mi magyarjaink megveszik tőlük a fölösleget, és már nem restellik csizma helyett a jó meleg gyapjuhárnyát viselni télen, száraz uttal papucsos, sárban-hóban, istállóban faczipővel. De még egy magyar pógárasszony sem tanult meg gyapjut kártyázni, fonnai, harisnyát kötni, hanem csipkét horgolni igen. Az ilyen csecsebecse munkát viszi ki p. o. kucorizavetésekor, s ezen babrálódik, míg az eke a hosszú dülön kettőt fordul. A hol tanítónők vannak alkalmazva, ezeknek szép hivatása volna a hasznos női kézimunka meghonosítása. Annál kívánatosabb volna ez, a mennyiben a kenderfonás kezd háttérbe szorulni, a fehérenemű megvarrása pedig gépen végezve — minden háznál van már — sokkal több időt engedne ama hasznos női kézimunkára.

Lágler Sándor.

### A bicskázások.

Alig mulik el nap, hogy az ember bicskázásról ne hallana; alig van a helyi lapoknak száma, a melyekben ne fordulna elő hír a bicskázásról. Ha a részeg legényeket nemfizetés miatt kérdőre vonják, bicskát rántanak elő; ha a tiz esztendőes gyerek

asszonyért a nasszaui herczeggel vívott, akkoriban nagyon sokat beszéltek. Mária Terézia ebből az alkalomból megbotránkozva írta a leányának, Mária Antóniának, hogy Esterházy az emberi s az isteni törvényeket egyaránt lábballal tiporta, a mikor házas ember léteére férjes asszonyt csábított el s még százezer forintot is költött rá. Ezt az Esterházy Ferenczet Quinquinnek hívták a bécsi előkelő társaságban s párisi kalandjaiért utóbb azzal lakolt, hogy az ő feleségét, egy Stahremberg grófnőt, Schulenburg gróf szöktette meg. Az emlékiró Esterházy Bálint grófnak, a mire később Feuillet de Conches is rájött, ehhez a kalandhoz nem volt semmi köze. Daudet Ernőt, a ki pályályaát regényírásán kezdte, de már hosszabb idő óta a francia forradalom s kivált a francia emigráció történetének fáradhatatlan kutatója, Apponyi Sándor gróf vezette Esterházy Bálint gróf eredeti emlékiratának nyomába. Tőle tudta meg, hogy Esterházy Bálint emlékirata eredetiben megvan Tolna-megyében, Bezerédi Pálnál, a ki anyai ágon Esterházy Bálint dédunokája. Ez az érdekes emlékirat, a mely minket is közelről érdekel, tehát magyar földről került a párisi könyvtárczra.

Esterházy Bálint gyermekeinek tanulságul, orosz földön, a hová családjával a francia forradalom elől menekült, 1798 és 1800 között, tehát élete végén írta emlékiratait. Életét, a mint mondja, nem találta volna eléggé érdekesnek a megírásra, ha nem tanulhatnának meg belőle három dolgot, a minek ő hijával volt. Az a három gyarló-

ság, a mitől gyermekeit óvni akarta: az erőszakoskodás, a rendtelenség s a gyönyörvágy. Irodalmi hagyatéka azonban több, mint a minek maga szánta; nem tanulságos erkölcsi oktatás, de igen érdekes kor- és életrajz. Esterházy Bálinttal ritka szerénysége mondatta azt, hogy életében nem volt semmi, a mi érdemes volna a megírásra. Katonapályája nemcsak igen tisztos, de tele van bravúrral s rátermettségével tört magának utat a haladásra. Apja özvegyére a két apró gyermekén kívül csak adósságot hagyott; vagyonukat az adósság nyelte el s abból az évi ezer tallérból kellett élniük, a mit XV. Lajos kegydíjként adott. Szerencsésére Beresényi László, a ki a háboru szüneteiben Lunevilleben, Szaniszló király udvarában lakott, bár hat gyermeke volt, magához vette s Párisban iskolába adta. A kilencz éves fiú akkor még alig tudott olvasni és írni. A vakációkat ettől kezdve Beresényi házában, Lunevilleben töltötte, a hol, úgy látszik, magyarul is megtanult. Emlékirataiban Beresényi Lászlót *atyám uram*-ként emlegeti s azt mondja, hogy az őt mindig *fiam*-nak szólította. Vidám, boldog gyermekevéket töltött nevelőapja családi körében. Ott legyintette meg először a szerelem s ott itta le először magát; a mi utóbb, a sanyaru katonapályán többször is megessett rajta. Tizenhét éves korában Beresényi a saját fia ezredében tizezer frankon egy századot vásárolt neki s megtette kapitánynak, lelkére kötve, hogy legyen mindig *igaz magyar és vitéz katona*. Ez az apai meg-

hagyás a francia szövegben is magyarul van írva.

Ettől kezdve öt-hat évet jobbára a csata-mezőn, táborban töltött. Csakhamar magára terelte egyik vezérének, Broglie herczegnek figyelmét Broglie figyelmébe ajánlotta a királynak és a fiatal Esterházyt XV. Lajos utóbb egy vadászaton, nyilvánosan megdicsérte vitézségéért. A midőn a táborból először ment szabadsággal Párisba, ott találta egyik nagynénjét, a ki egy Paar grófnak volt a felesége. Nagynénje után arra kérte az Esterházy családot, hogy Mária Terézia engedelmével térhessen haza Magyarországra s kapja vissza nagyatyja elkobzott vagyonát. Azonban az Esterházy-család egyik tagja, a ki az emlékirat szerint akkor nyitrai püspök volt, tiltakozott, hogy felségértéért a királynénál közbenjárjanak. Párisból visszatért a csatatérre s kivált egy Lakatos nevű magyar altisztje segítségével több katonabravúrt vitt véghez. A csatán kívül is igazi huszármódról élt. Életre halálra udvarolt minden szép leányt s vesztettül kártyázott. Egyszer ezer aranyat vesztett becsületszóra. Előbb agyon akarta löni; aztán századát akarta eladni, hogy kártya-adósságát kifizesse; végül utolsó aranyával ismét a kártyaasztalhoz ült; lejátáta egész adósságát s még nyert is hatvan aranyat. A háboru hosszabb szüneteiben nekifeküdt a geometria s az angol nyelv tanulásának. 1762 őszén, még a hadjárat alatt, több levelet kapott Bécsből, nagynénjétől, Esterházy Pál herczeg feleségétől, a ki Lunaty-Visconti herczegnő volt, hogy menjen Bécsbe. Utját

összetűz társával, bicskát ránt elő; ha valamely legény egy másik legényt meglök az utcán bicskát rántanak elő. De nemcsak előrántják, hanem legtöbbször van is dolga a bicskának, utána pedig az orvosoknak és a bíróságnak.

Elismerjük, hogy a bicskázáshoz szükséges bátorságnak van némi látszólagos haszna is, értjük t. i. azt, hogy a magyar baka bátrabb a háborúban mint bármely más nemzet katonája. Azt lehet mondani, hogy itthon megszokja a vérontást, s háború idején nem ijed meg a vértől. De azt gondoljuk, hogy ez a bátorság bicskázás nélkül is meglehetne, s különösen hibáztatjuk a minden csekélységért való bicskázást. Szinte virtusszámba megy a bicskázás, s azt kell hinni, hogy a paraszt legények maguk lovasias fölfogása szerint nem is tartják igazi legénynek azt, a ki nem bicskázott, s a kit meg nem bicskázottak.

Tudjuk jól, hogy az iskola, a lelkipásztorok, a hatóság mindent elkövet, hogy a bicskázási kedvnek gátat vessen, de haszatalannak bizonyul minden törekvés. Jól tudjuk, hogy a legduhajabb legényből csendes, józan gondolkozású férfi válik, a kinek eszébe sem jut a bicska. Nem tarthatjuk egyébként ezt a bicskázási kedvet, mint éretlen virtuskodásnak, a mely a régi hagyományokban gyökeredzik, s a melynek a kiirtása a legnehezebb feladatok közé tartozik. Hiszen ha csak annyiból állna az egész, hogy egymáson nyolez nap alatt gyógyuló sebeket ejtenek, könnyebb volna a dolog fölött napirendre térni, de sokszor halálos sebet ejt a bicska, s a virtuskodást valamely gyámoltalan özvegy anya siratja; sokszor pedig nem is egymás ellen fordul a bicska hanem békés természetű egyéneket támadnak és szúrnak meg csupa virtuskodásból.

Annyi bizonyos, hogy a bicskázási kedv szerfölött elharapódzott, az esetek szerfölött gyakoriak, félelmes mennyiségben újulnak meg. Valahogy mégis csak gátat kell vetni e duhaj és életveszélyes virtuskodásnak, vagy legalább is korlátozni kell, a mennyire lehetséges.

Nem hisszük, hogy a dráko szigorúság teljesen el fogja fojtani a bicskázási kedvet; azt sem reméljük, hogy fölvilágosításokkal, tanításokkal és egyéb oktatásokkal igen sok eredményt lehessen elérni. Mégis talán a leginkább célravezető módnak mutatkozik az erkölcsi irányban kifejlesztett hatás. Talán használna valamit annak a megmagyarázása,

kissé el kellett halasztania, mert ezredese, Bercsényi László legidősebb fia, akkor halt meg. A mire Bécsbe ért, meghalt nagybátyja, Esterházy Pál herceg; de özvegy nagynénje igen jól fogadta s jó rokonnak mutatkozott Esterházy Miklós herceg és Esterházy József gróf is. Egy igen esinos leány képét vitte a szívében, a midőn visszatért Párisba.

Huszonnégy éves korában, 1764 május 6-án az a szerencse érte, hogy ezredet kapott, a melynek huszonhat éven át volt a tulajdonosa s a minek elvesztése legjobban fájt akkor is, a midőn a forradalom koldusbotra juttatta és földönfutóvá tette. Huszárezredét Choiseul hercegnek, XV. Lajos mindenható miniszterének köszönhette. Ő bizta meg azzal is, hogy a francia trónörökös arczképét Mária Antóniának, a ki akkor már mátkája volt a későbbi XVI. Lajosnak, Bécsbe elvigye. Akkor harmadszor járt Bécsben s bécsi látogatásai alkalmával, megfordult egyszer Magyarországon is, de hogy hol járt, nem említi. Ettől kezdve, mindaddig, a míg a forradalom elől menekülnie kellett Franciaországból, igen bizalmas lábon állott Mária Antóniával. Mária Terézia zokon is vette a leányától, hogy a versaillesi ragyogó udvar gavallérai közül Esterházy Bálintot tüntette ki kegyeivel leginkább. Mária Antónia azonban nagyon becsületes, teljesen megbízható embernek tartotta, ezért még anyja biztatására sem riasztotta el magától. És Esterházy Bálint teljesen méltó volt a királyné barátságára. Szerencséjére is megtartotta szerénységét; nem ármánykodott; nem huzott hasznat ab-

hogy a virtushoz nem okvetlenül szükséges a bicska, de talán leghatásosabb volna, ha maguktól a szülőktől indulna ki az a törekvés, hogy gyermekeiket elrettentsék a duhajkodás eme drasztikus fajtájától. Mert a körülmények arra mutatnak, hogy a családban is megtürik ezt a virtuskodó fölfogást, úgy okoskodván, hogy ők is olyanok voltak legénykorukban, mégis tisztességes férfiakká váltak. Hogy ez az okoskodás nem helyes, azt fölösleges bizonyítani, s tisztességes ember lehet valaki bicskázás nélkül is.

Mindenesetre a hatóság részéről nagyobb szigorúság sem fog ártani, s a leendő rendőrkapitány fontos teendői között nem az utolsó lesz az, hogy az elharapódzott bicskásoknak lehetőleg gátat vessen, s a rendőröket erélyesebb örködésre buzdítsa.

## Sárgult lapok

Tolnavármegye történetéből.

### Kétszáz éves országgyűlési meghívó és adóintés.

A mostani törvényen kívül való állapotban, amidőn sem országgyűlés nincsen, sem adót nem szabad behajtani, nem lesz érdektelen éppen az országgyűlésre idéző és adófizetésre megintó két régi irat szövegeit bemutatnunk. Az egyik irat 1696-ban, a másik 1712-ben kelt, mindkettőt a néhány latin kifejezés kivételével, egyszerű szép magyarsággal fogalmazták.

Az országgyűlésre idéző levél így hangzik: Illustrissimi, reverendissimi admodum reverendi, spectabiles ac magnifici generosi, egregii et nobiles prudentes item circumspecti domini amici nobis observandissimi. (Magyarul: Méltóságos, főtisztelendő és ugyan tisztelendő, tekintetes és nagyságos, nemzetes, nemes, tudós és körültekintő urak, nekünk figyelemre méltó barátaink.)

Salutem ac officiorum nostrorum commendationem. (üdvözlésünket és hivatalbeli szolgálataink ajánlását.) Mit parancsoljon mi nekünk Kegyelmes urunk Ő Felseje, ezen includált (ide zárt) Ő Felseje Kegyelmes parancsolatjának valóságos másából bővebben megértheti Kegyelmetek, kinek is tisztünk és kötelességünk szerint akarván alázatosan engedelmeskednünk és eleget tennünk ezen dolognak elintézésére és végben vitelére

ból a barátságból, a melylyel királya és királynéja kitüntették. Olyan viszonyban állott Mária Antóniával, hogy sok olyan dologról tudhatott, a mit ma is csak találgatnak s Daudet kissé meg is rójjá tartózkodásáért. A lovasias Esterházy Bálint még naplójára sem bizta a mások, kivált pedig királynéja titkait.

Negyvennégy éves korában megházasodott. Felesége, Hallwyl Fanni grófkisasszony, a svájci testőrök kapitányának a leánya, huszonöt évvel volt nála fiatalabb. Példás férj vált a csécsap, kártyás katonából. Huszonnégy éven át, 1784-től 1805-ig, éltek olyan boldog házasságban, hogy halálakor özvegye, a mint egyik rokonának írta, vele élete boldogságát temette el. Házaseletéből, mert Esterházy Bálintot hivatala sokszor elvitte hazulról, egész halom levél maradt fenn, a melyekből Daudet is közöl néhányat terjedelmes tanulmányában. Mindketten kegyeltjei az udvarnak. A férfi rendes vadásztársa a királynak; az asszony a királynéval kocszik és a királyné páholyából, a királyné társaságában hallgatja az opera előadásait. A forradalom viharainak kitöréséig tartott ez az idilli élet. 1790-ben Londonba ment, oda vitte feleségét s három gyermekét. Ez utnak az is volt a célja, hogy előkészítse a király s a királyné szökését Párisból, a kik akkor már majdnem foglyok voltak a Tuileriákban. Londonból Akhenbe vitte családját, felesége akkor a negyedik gyermekkel volt viselő. Miután a francia királyi pár szökése meghiusult, Ferencz német császár és magyar király, a porosz

rendeltük, pro termino diem sextum affuturum mensis julii anno praesenti 1696 (ezen 1696-iki év jövendő július 6-ikát határidőül) nemes szabad királyi Pozsony városában. Melyre nézve Kegyelmeteket praesentibus requiráljuk (ezen levelünkkel megkeressük) s egyszersmind palatinusi autoritásunkkal (nádori méltóságunkkal) parancsoljuk Kegyelmeteknek, hogy megirt napra és helyre maga bősületes követjeit jó instructióval expedialni (utasítással elküldeni) el ne mulassa Kegyelmetek, kik is az közönséges jóban velünk együtt fáradozhassanak, in reliquo (egyebekben) Isten tartsa szerencsésen kegyelmeidet. Datum Viennae die 9 mens. may anno 1696 (Kelt Bécsben 1696 május 9-én) Praetitulatum dominationum vestrarum (Elöl czimzett uraságtoknak) amicus ad officia paratus (szolgálatra kész barátja) Paulus Esterházy (Esterházy Pál).

Az adófizetésre megintés pedig így hangzik:

Isten mindnyájunkkal!

Már az executio kijött. Azért minden helység a maga portióját minden haladék nélkül Simontornyára be vigye, mert ha szent Pál napjára ben nem lesz a pénz, az executio bizonyosan ki megyen, *én oka nem fogok lenni; oly kár fog belőle következni, mely régen nem volt.* Kihez képest utolszor intelek jó atyámfiai, süketsegre ne vegyétek a dolgot, mert bizonynyal az sulyos executio fejetekre fog szállani. Az utolsó hely ezen currensemet vigye perceptor (adószedő) ur kezéhez Simontornyára az pénzzel együtt rá irván minden helység; külömben sem cselekedvén. Datum Tolnae 14 januarii 1712.

Közli: k. a.

## V Á R M E G Y E.

### Közigazgatási bizottsági ülés.

Tolnavármegye közigazgatási bizottsága e hó 15-én tartotta havi ülését Döry Pál alispán elnöklésével, melyen Simontsits Elemér főjegyző, Kurz Vilmos árv. elnök, Podhoránszky Géza műszaki tanácsos, Györfő Benő helyettes pénzügyigazgató, Nagy Béla tanfelügyelői tolnok, Sass László gazd. előadó, Bernrieder József, Kovács S. Endre és Török Béla bizottsági tagok vettek részt.

Az ülésre beadott jelentésekből kiemeltük a következőket:

király s Artois gróf, XVI. Lajos egyik öcsese tanácsot tartottak több helyen s Esterházy Bálintot II. Katalinhoz küldték Szent-Pétervárra, hogy szövetkezék velök a francia királyi pár s francia királyság megszabadítására. Hiu erőfeszítés volt mindez XVI. Lajos és felesége megmentésére. Miután a francziák királyukat és királynéjukat lefejezték, Esterházy lemondott arról a reményről, hogy valaha még visszatérhessen Franciaországba. Katalin czárné birtokkal adományozta meg s legnagyobb fiát, a hét éves Bálintot, kinevezte lovastestőrségébe kurtósnek. Ekkor Akhenből családját is Oroszországba vitette. Katalin halálakor Pál czár visszavette anyja adományát s Esterházy talán éhen pusztul családjával, ha Braniczka grófné magához nem veszi. Utóbb Pál czár is meggondolkozott s a visszavett adományért újabb adománygyal, egy három falura terjedő uradalommal rekompenzálta. Esterházy Bálint Wolhíniában, grodeki birtokán írta meg emlékiratait s ott is halt meg 1805 júliusában, hatvanöt éves korában. Bálint fia utóbb Oroszországból Ausztriába telepedett s az ő hasonlón Bálint nevű fiában, a ki osztrák nagykövet volt, férfigón kihalt a kurucz Esterházy Antal s az Esterházy-család francia ága. Almeria nevű leánya nagyanyja volt Bezerédj Pálnak s Esterházy Bálint emlékiratainak eredeti szövege ezen az uton került Magyarországra.

### Közoktatásügyünk.

A kir. tanfelügyelőség az elmúlt hónapban 18 tanteremben 4 iskolát és 2 óvóintézetet látogatott meg s a tanításban elért eredmény jeles volt. A tanfelügyelő e hónapban elnökölt a szekszárdi polgári fiú és leány, valamint a paksi polgári polgári fiú iskola magánvizsgálatain. A szekszárdi leány iskolánál 27 magántanuló közül eredménnyel vizsgázott 23, megbukott 4. A fiú iskolánál vizsgázott 15, kik közül eredménnyel 12, elbukott 3 magántanuló. A paksi fiúiskolánál 21 magántanuló közül 19 eredménnyel vizsgázott 2 pedig megbukott.

### Közegészségügyünk.

A főorvosi jelentés szerint az elmúlt hónapban a közegészségi állapot jó volt; leggyakoribb volt az emésztő szervek megbetegedése az éretlen gyümölcsöktől. A hevenyfertőző betegségek is kisebb mértékben mutatkoztak. Élelmi és élvezeti cikket 47 esetben, közhelyiségeket 32 esetben, iskolákat és óvodákat 43 esetben vizsgáltak meg. Ragályos betegség után 27 lakást fertőztelenítették és 24 esetben szikvizgyárakat vizsgáltak. Orvosi kezelés nélkül hét éven alul elhalt gyermekek miatt 11 esetben róttak ki büntetést; a védhímlőoltást kielégítő eredménnyel bevégezték.

### Közkórházügyünk.

A szekszárdi Ferencz közkórházban a múlt hóban ápoltak 416 beteget, kik közül gyógyultan elbocsájtottak 62 egyént, javultan 50-et, gyógyulatlan 10-et, meghalt 14, további ápolás alatt maradt maradt 250 beteg.

### Közadózásunk.

Győrbiró Benő helyettes kir. pénzügyigazgató jelentése szerint elintézték 2579 ügyet, 214 drb. illeték kiszabását, 1235 kataszteri változást, 8 drb. ideigl. házadó mentességét, 8 drb. fizetési halasztást. Állami egyenes és közvetett adókban befolyt 232,054 Kor. 28 fill., mely összeg a múlt évi hasonló időkkel egybevetve 152794 koronával kevesebb.

### Közbiztonságunk.

A kir. ügyészség jelentése szerint a szekszárdi törvényszéki fogházban tartóztatva volt 101 egyén, a fogházi kórházban ápoltak 7 egyént, kik közül 2 gyógyult 5 pedig ápolás alatt maradt.

### Közgazdaság.

Sass László mezőgazdasági előadó tartalmas jelentését, mult számunkban már szó szerint közöltük.

**Ajánlati versenytárgyalás.** Az e hó 14-én tartott versenytárgyalás alkalmával a szekszárd keselyűsi utvonal vasuti töltésig vezető szakaszának kis kockakövel való burkolására a kissebesi gránitkőbánya részvénytársulattól érkezett csak ajánlat. A társaság 38710 kor. 51 fillérért hajlandó a burkolást teljesíteni. A pinczehely-simontornyai utvonal kiépítendő szakaszára *Jedovszky Zsigmond* tolnai vállalkozó adott be ajánlatot 8025 K. 58 fillérel, 2.07% engedmény mellett.

**A vármegyei utibizottság** melynek feladata volt az állami beruházási kölcsönből kiépítendő vármegyei törvényhatósági közutakat kijelelni és tervezetét a törvényhatósági közgyűlés elé terjeszteni, most, mivel a kereskedelmi miniszter a törvényhatóság által elfogadott tervezetet nem hagyta jóvá és újabb megállapítást rendelt el, f. hó 26-án Szekszárdon ismét egybeül tanácskozás és tervekészítés végett, melyet az augusztusi törvényhatósági közgyűlés elé terjesztenek.

## VÁROSI ÉLET.

**Szekszárd város képviselőtestületi tagjainak választását** igazoló választmány tagjaiul a vármegyei központi választmány *Szeghy Sándor* és *Tóth Károly* megyebizottsági tagokat küldte ki.

**Szekszárd város választó kerületel.** Mult számunkban már közöltük a város képviselőtestületét választók számát, mely újabb

revidálás után 2530. A város öt kerületében a választók így lettek beosztva:

I. ker.	1—130 házszámig	513 választóval
II. "	131—640 "	509 "
III. "	641—940 "	506 "
IV. "	941—1320 "	506 "
V. "	1321-től végig a külterületen levőkkel	496 "

Összesen 2530 választóval.

**Képviseleti gyűlés.** Szekszárd nagyközség képviselőtestülete folyó hó 17-én délután 2 órakor rendkívüli közgyűlést tartott, melyen a rendezett tanácsú várossá való átalakulás ügyében szükséges utolsó intézkedéseket tette meg. Több teendője a képviselőtestületnek tehát az átalakulás előmunkálatai ügyében nem lesz. A gyűlés a következő határozatot hozta: 1. A mai gyűlés jegyzőkönyvének hitelesítésére *Wolf Henrik* és *Kovács János Szász* képviselőtestületi tagok küldettek ki. 2. A választás alá nem eső városi képviselőtestületi tagok névjegyzéke megállapított. (A névjegyzéket lapunk mult számában már közöltük.) 3. Az igazoló választmányba dr. *Steiner Lajost* és *Szondy Istvánt* választották meg.

## Kebelhangok

a *Geniusz Borcsa* leányzóhoz.\*

*Édes Borcsa* hugom, kedves kereszt-lányom,  
Órül az én lelkem, ha formádat látom,  
Meg is nézlek mindig, ha megyek Szekszárdra,  
Akár a gyűlésre, akár a vásárra. —  
Mellbe bögyös vagy te, bájos tekinteted,  
Tüzes pillantásod jobbra balra veted,  
De hogy mért vagy Borcsa? természetes galambom,  
Néhány rövid szóban im neked elmondom. —  
Az édes apáddal együtt pityáztunk  
A mikor Garay ünnepeit csináltunk.  
Szólt hozzám az apád: »No Desiderius,  
Hogyan tetszik neked e molett Geniusz  
Adj neki egy nevet, hogy e szép hajadon,  
Név nélkül valahogy pogány ne maradjon.« —  
»Jó öcsém Szárnovszky! Bor között beszélünk,  
E szép ünnepnapon nagyon vigyan élünk;  
Van itt minden mi jó, jó bor, pezsgő, torta,  
Legyen a lány neve: »természetes szép Borcsa«  
Igy lettem én Borcsa a te kereszt-apád,  
A ki mindig édes andalgással néz rád.  
. . . . Elgondoltam! Vajha, megelevenülnél,  
Az ám, de mi lenne ha . . . ölembé ülnél . . .  
Adhatna ránk áldást száz Garay János,  
A mi boldogságunk nem vón — cseleányos! —

KÁLMÁN DEZSŐ.

\* Szekszárdon a Garay szobron levő női alakot a Borsszem Jankó egykori közleménye alapján szelvében hosszában Geniusz Borcsának nevezik. Most vármegyénk kitűnő tollforgatója a keresztapaságot a fenti verssel vindikálja magának.

## HIREK.

— **A Simontsits könyvtár** gyarapítására a szekszárdi mérnökök kaszinói társasága 45 kor, *Jeszenszky Andor* 150 kor., *Leitersdorfer Ignác* 20 koronát adományozott, a mely adományokat köszönettel nyugtatja a kaszinó igazgatósága.

— **Mérnökestély.** A Szekszárdon tartózkodó mérnökök szokásos vacsorája 19-én volt a kaszinóban. Összesen 23-an vettek részt a tiszteletbeliek és czimzetesekkel együtt a sikerült muriban. A vacsora azon czímen, hogy egyuttal a vasuti nyomjelzők bucsu lakomája is, annál élénkebb és ünnepesebb színt öltött. Sikerült és nem sikerült toasztok egész özöne hangzott el a 2-ik fogás után. Szép és sikerült toasztokat mondtak *Simontsits Elemér*, *Podhoránszky, Totth Ödön*, *Tóth Károly*, *Wigand János* és *Kramolin Gyula*. A vad toasztok szerzőit nem árurol el, noha a kedélyek felvidítására nem kevesebb hatással voltak mint a komolyak, s az az előnyük is volt, hogy egészen a vacsora végeig kitartottak. Az ötletek pajkos volta néha a nevető idegeket igazán könnyre ingerelte. Volt sok szép nóta, valamint fuvola

és pikoló szóló is; az előbbiben különösen *Merhán*, az utóbbiban *Turchányi*, vasuti mérnökök remekeltek. Volt álezigánybanda is, a melyben *Komjáthy* mint primás tagadhatatlanul hű görnyedeteivel erősen a czélját tévesztett barna művész impresszióját kellette, *Turchányi* pikolója felett pislogó fekete szemének szuró hatását pedig csak az arc halaványsága enyhítette. A mérnöki esték önerejéből felküzdött pénztárnoka, ügyésze és végrehajtója egyszemélyben *Hatsik* főmérnök egy sikerült préselési kísérletének eredményeképen a kaszinó társadalom tudókönyvtára javára körülbelül 45 korona gyűlt össze a nagy lelkesedés hevében, mely üszszegnek egy részét azonban azon birságpénzek is képezik, melyeket az asztal azon tagjai fizettek, kiket az Isten vagy semmi vagy nagyon gyenge énekhanggal áldott meg s így a köréneken részt nem vettek. Jóval éjjel után oszlott csak el a kitűnő kedélyhangulatban lévő társaság, melynek megletebb fele szépen, csendesesen hazament, míg a jeunesse dorée — mint hírlík, — még tovább folytatta a Szekszárd Szálló kávéházában.

— **Durva támadás egy rabbi ellen.** Folyó évi július 2-án Dunaföldváron fényesen sikerült táncmulatsággal egybekötött hangverseny volt. E hangversenyből befolyt tiszta jövedelem a dunaföldvári izr. templom javára és az ottani szegényalapra fordított. A mulatság rendezői, főleg dr. *Partos Sámuel* dunaföldvári rabbi ellen egy budapesti héber betűkkel megjelenő ujság durva támadást intézett. A czélzatos, határozottan rosszakaratu közleményt bü fordításban lapunk egyik barátja ugyan rendelkezésünkre bocsátotta, de ezt a piszkot elég volt egyszer kinyomatni, így nem közöljük, annyit emlíünk fel belőle, hogy azért történt ez a nagy fogcsattogtatás, mert a jótékonyczélú hangversenyen színésznők is szerepeltek, — amelyre azt jegyzi meg a közlemény írója: „ki kívánja töletek, hogy udvaraimat összetaposátok?“ A cikkről megbotránkozással vett tudomást Dunaföldvár közönsége, mert a durva támadásra dr. *Partos Sámuel* nemcsak hogy nem szolgáltatót okot, ellenkezőleg úgy példás magán életével, mint hivatalos teendőivel kivívta az egész közönség osztatlan becsülését. A nemtelen támadással szemben ez szolgáljon neki elégtételül.

— **Uj mérnök.** A máv. zágrábi üzletvezetősége a pécsi osztálymérnökséghez áthelyezett *Vermes Izsó* vasuti mérnök pótlásául *Németh Márton* okl. mérnök, műszaki díjnokot kinevezte a szekszárdi osztálymérnökséghez.

— **Kinevezések.** A magyar államvasutak üzletvezetősége *Pollacsek László* darányi állomás főnököt Szekszárdra főnökké, *Berényi József* szekszárdi vasutállomás főnököt pedig Szombathelyre ügyosztályvezetővé nevezte ki.

— **Halálozás.** Sulyos csapás érte *Imberl Ferencz* negyvennyolczas honvédet, a szekszárdi mértékhitelcsit vezetőjét, örömeinek bánatának és az élet fáradalmainak — fél századon keresztül — hűséges megosztóját és társát elragadta melőle a kérélehetetlen halál. A mélyen sújtott család a következő gyászjelentést adta ki. Alulírottak mély fájdalommal jelentik a hön szerető nő, anya, anyós, nagyanya id. *Imberl Ferencz* né szül. *Hauszknacht* Éva életének 75-ik, boldog házasságának 51-ik évében hosszas szenvedés és a halotti szentségek ájtatos felvétele után f. évi július hó 20-án, éjjel fél 1 órakor történt gyászos elhunytát. A drága halott földi maradványai folyó hó 21-én d. u. 5 órakor fognak a Kossuth Lajos utca 1019. számú gyászházban a róm. kath. hitvallás szerint beszenteltetni és onnan az újvárosi régi sarkertben lévő családi sírboltban örök nyugalomra tétetni. Az engesztelő szent miseáldozat f. hó 23-án délelőtt 8 órakor fog a belvárosi róm. kath. templomban a Mindenhatóknak bemutatni. Szekszárd, 1905 július 20. Áldás és béke poraira! id. *Imberl Ferencz* mint férj. *Imberl Johanna*, férj. *Felber Józsefné*, *Imberl Mari*, *Imberl Francziska*, férj. *Foris Jánosné*, *Imberl Erzsé*, *Imberl Czecczilia*, ifj. *Imberl Ferencz*, *Imberl Ilona* gyermekei, ifj. *Imberl Ferencz* né szül. *Iser Mária* mint menyé, *Felber József*, *Foris János*

nos mint vők, Foris Böske, Foris Ilonka, Foris Annuska, Foris Gizike, Foris Mariska, Felber Gyula, Felber Pisti mint unokái.

— **Vizbe fuit.** Teglás János paksi illetőségű molnár folyó hó 16-án Ordason, malomban volt. Vacsoráját a malom végén levő párkányon kis széken ülve költötte el, miközben a párkányról hanyatt a Dunába esett, s hozzátartozói későn érkezvén segítségére, elnyelték a habok. Holttestét maig sem fogták ki.

— **Draga királyné hajója Dunaföldváron.** A szerencsétlen véget ért *»Draga Masin«* királyné hajója folyó hó 12-én érkezett Dunaföldvárra, hol 4 napig időzik. A történelmi nevezetességű, dupla szerkezetű csavargózós, villany berendezés, dinamógép villanyvilágítás, gőzfűtéssel van berendezve, 230 lóerővel bír, 31 $\frac{1}{2}$  méter hosszú és 6 méter széles. A hajót *Belgrad* városa nászajándékként adta *Draga* királynénak, s előállítására 500.000 forintba került. *Belgrad* városától e hajót *Blasch* József morva származású vállalkozó vette meg, ki is a Duna mellett levő községeknek azt belépti díj mellett mutogatja. A berendezése királyi pompában uszók. A hajó butorai mahagoni fából az egész hajó körülszélül tölgyfából áll. Villanyberendezése mellett vízvezetékkel is el van látva. A tágas ebédülő helyiségben *Sándor* és *Draga* királyné olajfestésű aczképe foglal helyet. Bent áll a király és királyné karszéke, udvari hölgyek székei. A hálóteremben rugóval átváltoztatható ágyak vannak. A kabinban és szalonban vízvezeték és gőzfűtés. A hálószobában vörös plüsből készült terítők, a mozdótól és éjjeli szekrény szerb márványból. Az udvari hölgyek kabinjában két plüs, a hadsegéd szalonjában vörös plüsből díszterítők. 10 ágy van benne. Ezenkívül konyha, buffé, a kapitánynak szoba; matróz, gépész, szakács 4 komorna és kormányosból álló személyzet teszi a hajón lakók számát. *Blasch* József a hajót különben már eladta egy velencei gőzhajózási társulatnak 137.000 forintért. A nevezetes látványosságot a Duna melléki községek lakói számosan megnézik.

— **Tanfelügyelőségi tollnokból iskolagazgató.** *Szánkási* Sándor volt tolnamegyei, utóbb krassó-szörénymegyei tanfelügyelőségi tollnokot a vallás- és közoktatásügyi miniszter a mosonyi állami elemi iskolához rendes tanítóvá nevezte ki és az igazgatói teendőikkel is megbízta.

— **Kedvezmény a hajón utazó állami tisztviselőknél.** Az első cs. kir. Dunagőzhajózási társaság a szekszárdi m. kir. pénzügyigazgatóságot, ennek megkeresésére arról értesítette, hogy az állami tisztviselőknél, a családtagok kivételével — felettes hatóságaik láttamozásával ellátott megkeresvényeikre kedvezményes jegyeket ad, vagyis II-od oszt. jeggyel I-ső, III. oszt. jeggyel pedig II-od osztályon utazhatnak.

— **Perczel Dezső fia.** Hirt adtak már a lapok, *Perczel* Aurélnak, *Perczel* Dezső szerencsétlen fiának eltűnéséről, most bonyhádi levelezőnk a következő részleteket közli: F. hó 14-én este 10 óra tájt *Perczel* Aurel volt tb. szolgabíró csendes örült, daczára hogy erős felügyelet alatt állt, Bonyhádról a szülei házához eltűnt és csak másnap lehetett róla hírt hallani. Pörboly-pusztán ismertek rá s átszállították Bajára, honnan a rendőrkapitányság a szülőket a főszolgabíró útján tudósította. *Perczel* Aurel jelenleg a bajai kórházban van elhelyezve. A sok csapással sújtott család iránt általános a részvét.

— **Szerkesztő a bíróság előtt.** Ritka eset, hogy szerkesztőt ne a saját szellemi terméke, de a lapjában megjelent hirdetésért vonjanak felelősségre. *Horváth* Samu a Dombóvár és Vidéke szerkesztője pedig most ilyen esetről kifolyólag állt a bíróság előtt. Lapja egyik mult évi számában *Mister F.* bremai cégnek hirdetését közölte, de ebben az ügyészség kivándorlásra csábítást látott s megvádolta a szerkesztőt, de a pécsi kir. törvényszék felmentette; a kir. ügyész felelt az ítélet ellen.

— **Vasutállomásunk kibővítése.** A kereskedelemügyi miniszter értesítette Tolnavármegye közigazgatási bizottságát, hogy a szekszárdi vasutállomás kibővítését a folyó évi beruházási előirányzatába felvette. Örvendünk,

hogy már ennyire is vagyunk, bár még csak a jó szándéknál tartunk.

— **Alapszabály jóváhagyás.** A kereskedelemügyi miniszter a *szekszárdi kerületi belegsegélyző-pénztár* módosított alapszabályát — némi változtatással jóváhagyta. — A belügyminiszter pedig a bonyhádi függetlenségi és 48-as pártkör alapszabályait hagyta jóvá.

— **Új hegyközség.** A jobremetei hegyközség alakuló közgyűlése Szekszárd község-házánál folyó évi anguszthus hó 8-án délelőtt 10 órakor fog megtartatni. Mint örvedetes tényt konstatálhatjuk, hogy az összes érdekeltég társadalmi állására való tekintet nélkül a hegyközség mielőbbi megalakítása mellett foglal állást, a mi fényes tanubizonyítást tesz arról, hogy az érdekeltég az egyetülében rejülő erő hatalmát átérzik, s közös erővel iparkodnak egy szűkebb körzetben a szőlőművelés ügyét előbbre vinni. Szívvel üdvözöljük az érdekeltéget, s kívánjuk, hogy példájukat minél többen kövessék.

— **Nyáralás Dunaföldváron.** Dunaföldváron az idei nyáron mintegy 1000 nyáraló személy tartózkodik. A nyáralók többnyire fővárosi közép állású családok, tanárok, tanítók, hivatalnokok, jobb módú kereskedők, kik e'vannak ragadtatva Dunaföldvár község egészségös fekvésétől, levegőjétől s kellemes dunai fürdőjétől, valamint az esténkenti találkozó: *Stefánia* virágduis nyári kerthelyiségtől s az abban felhangzó naponkénti szép és igazi magyaros cigányzenétől. Egyedül csak lakászsükséglet az, mi a nyáralókat Dunaföldvárról távoltarthatja, illetve még tömegebb számban Dunaföldvárra nem hozza s ha ezen a község segíteni tudna, idővel Dunaföldvár híres fürdő- és nyáralóteleppé válnék. A pihenést és nyugalmat kereső község részére. Ujabbban mozgalom indult meg a lakás hiány megoldására nézve akként, hogy 100.000 korona alaptőkével megalakuló részvénytársaság összeváltórná a Duna melletti nádas viskókat és helyükre csinos lakályos villákat építené.

— **Eső.** Pakson, a mint tudósítónk írja a nagy hőség után végre folyó hó 18-án az éjjeli órákban nagy villámlás és dörgés közepette szép eső volt. A villám *Szép* Gyula községi bíró földjére lesújtott, s két esomó buzát elhamvasztott.

— **Öngyilkosság.** Folyó hó 12-én délután 6 órakor Dunaföldváron a közalapítványi uradalmi szigeten *Forró* Imre volt m. kir. posta- és táviratdatiszt, legutóbb baracsi segédjegyző előbb megmérgezte s azután felakasztotta magát. A szerencsétlen embert visszas család körülményei vitték a halálba. 36 éves, kitűnő bizonyítványokkal rendelkező, nő ember volt, nejétől azonban elvált. Posta- és táviratdatiszti állásából is részegeskedése miatt bocsájtották el és alkoholistá szenvedélyét legyőzni e csapás után sem tudta. Öngyilkossága előtt levelet írt *Béldi* Béla baracsi jegyzőnek, legutóbbi főnökének, melyben szép szavakkal köszöni meg az irányában tanúsított jóságát s meghatározó módon tolmácsolja princípálisa iránt érzett háláját. Özvegy édes anyját, a ki Angyaloson (Háromszék-megye) lakik, a halálesetről az előjárás útján azonnal értesítették. A temetése folyó hó 13-án ment végbe, temetéséről *Béldi* Béla baracsi jegyző gondoskodott.

Utolsó levele, mely érdekes lélektani szempontból, a következő:

Tekintetes Jegyző Ur!

Utolsó perczen írom ezeket a sorokat. Egy óra múlva be van fejezve ez a sokat hánytvetett élet. Jegyző ur jót akart velem, azt tudom, az Isten is áldja meg érte, — de már bennem volt a féreg. — A ki egyszer megbarátkozik azzal a gondolattal, hogy jobb halni, mint élni, — a ki egyszer tisztában van a halál poezisével, ennek csábító gondolatával, az előbb-utóbb siet az ő — a halál karjaiba.

Menyasszonynak tekinti a halált és ez a menyasszony hűten nem lesz soha.

Azt mondják, hogy gyávaság az étellel fel nem venni a küzdelmet; azt mondják, hogy az öngyilkosság előtt az illető elveszti a józan esztét. — Nem áll! — Teljesen tiszt-

tán állok itt, számotvetve az étellel minden tekintetben és teljes ép észszel mondhatom, hogy azért dobom el magamtól az életet, mert nincs értelme. Másnak a csalán is tulipán lesz a kezében, nekem — bármibe fogtam, csak sikertelenség jutott osztályrészül.

A kik felületesen vizsgálják a dolgot, tán mondhatnák, hogy ép, erőteljes testalkattal, meglehetősen szellemi képzettséggel, hogy lehet valakinek meg nem élni. Csalódnak.

Ha valaki iránt tisztelettel viseltetem az életben, az jegyző ur volt. Derék ember, jó lélek, érző szív, ez mind meg van jegyző urban! Sietett a megmentésre, de későn! Itt nem töltöm az időt azzal, hogy leírjam családi körülményeim, csak arra kérem tekintetes jegyző urat, majd ha mindennek vége lesz — írjon jegyző ur a

Kelemen Árpád jegyző

Besenyő

Háromszék megye.

Felesleges kérem a jegyző urat, a közelebbi körülmények elhallgatására — egyszerűen öngyilkos lettem.

Lélektani okok fejtegetésébe bocsájtkozni felesleges volna. Ami esetleges örökségem lenne — jegyzeteim szerint 2 ezer 6—700 forint — azt hagyom és követelem, hogy ezt végrehajtsák azt hagyom teljesen rendelkező joggal

Ifjabb *Béldi* *Bélnak*.

3000 forintig megy.

És ezzel leteszem a tollat örökre. Isten áldja meg jegyző urat a velem tett sziveségéért. Magamat menteni nem akarom. Hét-főn délben az ebédnél 2 pohár bort ittam, a bíró urnál ismét 2 pohárral, mikor visszamentünk Borshoz ott ismét 2 pohárral. Nem bírom; megártott. — De jellembé vágó dolgot nem követtem.

Tegnap reggel jött a bíró ur, összeszidott, pedig én ha beszéltem is, csak azért beszéltem, hogy miért akarja a tolnai p. ü. igazgatóság az én jegyzőmet illekezni.

Üdvözölöm a bíró urat és az összes baracsi urakat, én mikor az urak azt olvasák akkor már nem törődöm sem czeremóniával, sem jéggel, sem streichal.

Üdvözlet a másvilágról

*Forró* s. k.

— **Lopás.** Folyó hó 11-én Dunaföldváron, *Herczl* Mór koresmájából ismeretlen tettes 52 forintot ellopott. Ugyancsak akkor egy oláhezigánytól, ki a vásározásból tért haza s útközben az országúton faárnyékban megpihent, 60 forintnyi összerakott pénzt a zsebéből ismeretlen zsebmetsző ellopta.

— **A pajkosság áldozata.** Folyó hó 12-én Dunaföldváron a 30—40 méter magas *Kálvária* hegyről *Horváth* János molnár mesternek 13 éves *Andor* nevű fia pajkosságból leugrott; kezét összetörte, orrán súlyos zuzódásokat szenvedett. Életben maradásához az orvosok reményt fűznek.

— **Tüzek.** A napokban tűz volt Bonyhádon *Kirchner* Ádám házában kéménye gyuladt ki, szerencsére azonban hamar észrevették és eloltották. — E hó 18-án pedig gyermekek gondatlan játéka folytán *Schmid* Henrik majosi lakos háza gyuladt ki s csaknem teljesen leégett. Az épület biztosítva volt.

— **Temetési járulék.** *Nagy* István bölcskei lakosnak *Nagy* József volt 1848/9-iki honvéd után a miniszterelnök 30 kor. temetési járulékot utalványozott.

— **Távíró oszlopok rongálása.** A gyerekeknek különös mulatsága az, hogy a távíró oszlopokon levő elszigetelő porcellánokat célpontul használva, kövecsekkel dobálják. A szekszárd-bátaszéki vasutvonal 2. számú pályára már régóta lesekedik az ilyen kőhajító sportot kedvelő gyerekek után; végre a napokban sikerült fülön csipnie *Tatai* József szekszárdi lakosnak a fiát s az illetékes hatóságnak feljelentette.

— **Kutba esett kis leány.** *Körző* János hidegkuti lakos, vasuti fűtő 5 éves *Magdolna* nevű leánya a vasuti állomásnál levő kerekéket vödörből vizet akart inni. Hogy a vödört elérje, a lakásukból kivitt egy széket s arra felállva iparkodott a vödört elfogni; eközben az egyensúlyt elveszítette s a kutba esett, mire hozzátartozói észrevették, már meghalt.

A gyónki kir. járásbiróság, miután gondatlanság látszik fennforogni, a kis leány hulláját felboncoltatta.

— **A Dunába fuladt.** *Guld* József tolnai földmives, 12 éves Anna nevű leánykája f. hó 14-én Domborinál egy teher hajóról a partra vezető deszkán játszódva a Dunába esett. Egy hajós nyomban utána ugrott, de szerencsétlenül, mert ugrás közben a lábát megütötte s így a kis lányt megmentenie nem sikerült. Hosszas keresés után a lánykát csak folyó hó 18-án fogták ki.

— **Gyilkosság.** Folyó hó 11-én *Szabó* Józsefné szül. *Kapronczay* Anna dunaföldvári lakost megfojtották. A gyanu fiára baramlik. A birói vizsgálat folyamatban van, az itteni csendőrség az erőszakos halál előidézőjeként, fentnevezettnek fiát, — ki már több ízben fenyegette a szerencsétlen anyát, — letartóztatta.

— **Tűz.** Simonmajor községben a báró *Drasche* Richárd birtokához tartozó buza-földön egy 20 esomóból álló keperakás az aratók valamelyike által eldobott égő taplótól meggyuladt és leégett.

— **Aratósztrájk.** *Döry* Frigyes paradicsom-pusztai tulajdonos arató munkásai f. hó 19-én megtagadták a munka folytatását, azon okból, hogy nem dolgozhatnak 30-an 50 helyett, t. i. 50 munkás volt fogadva, de 20 kivándorolt. Ezek helyett hoztak ugyan román munkásokat, kik azonban tudvalevőleg nem sokat érnek; de nem pótolhatták a felfogadott, kivándorolt munkásokat. Így történt, hogy a meglévőket vonakodtak a reájuk eső részen felül dolgozni. Julius 20-án a *Szentiványi* fő- és *Becht* szolgabíró által tartott helyszíni tárgyaláson azonban a kérdelyek lelohadtak és méltányos feltételek mellett folytatják az aratást, — a mi immár vége felé közeledik.

— **Fogorvos.** *Kovács* J. a fog és szájbetegségek specialistája haza érkezett és hétfőn e hó 24-én kezdi meg újból rendeléseit. Lakása Vásártér-utca, Nikitits féle ház, (a gimnáziummal szemben).

— **Elgázolta a vonat.** Csibrákon f. hó 19-én a gyorsvonat *Ochs* Henrikné szül. *Müller* Évát elgázolta. A boncolás és nyomozás teljesítésére a gyónki kir. járásbiróság vizsgálóbírája kiszállt, mert valószínűleg gondatlanság esete forog fenn.

— **Öngyilkos elmebajos.** Id. *Nyirati* István 84 éves faddi lakos, ki utóbbi időben elmezavarban szenvedett, f. hó 16-án a Dunába ugrott s belefuladt. Hulláját másnap a hajnali órákban találta meg a révész.

— **Tolvaj cseléd.** *Király* Juli *Linka* Kálmánnénál volt szolgálatban s a Linkánénál albérletben lakó *Soltész* Bertalan selyemgyári tisztviselő pénztárczájából, melyet az éjjelre az asztalon helyezett el, 10 koronát ellopott s el is vásárolta. A lopást a bíróságnál feljelentették.

— **Óralopás.** *Engel* Sándor paksi lakoshoz mult hó 23-án d. e. az ablakon bemásztak s a szobából egy ezüst órát és 5 korona készpénzt elloptak. A gyanu *Novák* Józsefné ellen irányult, mert ez a nap ott dolgozott. *Novákné* a lopást tagadta és a nála megtartott házkutatás sem vezetett eredményre. A mult héten azonban egy fiatal cselédleány *Szmetana* András óráshoz egy órát vitt megvételre s mikor ez kérdezte, hogy kié az óra, azt mondta, hogy *Novákné* adta neki értékesítés végett, a melyről aztán kiderült, hogy *Engel* Sándortól lopták el.

— **A vonat kerekai alatt.** F. hó 15-én *Tamási* és *Fornád* állomások között a kocsiját ártórnál a vonat *Tolnai* János és *Juhász* Ferencz tamási lakosokat és *Juhász* Ferencz kocsiját elütötte. Mindketten rögtön meghaltak, az egyik lónak a gerinczét eltörte, a kocsit pedig apró darabokra tördelte a vonat. A másik ló csak jelentéktelen ütődést szenvedett. A tanuk a vonatvezetőt okozzák a szerencsétlenségért, mert szerintük a jelzést elmulasztotta.

— **Verekedés lövöldözéssel.** F. hó 16-án Decsen a községi nagykorosmában táncmulatság tartatott, a hol *Pere* Ferencz és *Szarkándi* Sándor is megjelentek és *Szél* István és több társa asztalához ültek. *Szél* István éjjel tájban a sört öntözni kezdte, a miért *Szarkándi* Sándor őt figyelmeztette.

*Szél* István erre széket fogott és *Szarkándit* megütötte vele, majd a többiek is a verekezésbe vegyültek és az utczára kerültek ki, a hol *Pere* Ferencz hogy társát, *Szarkándit* megmentse, pisztolyából egy lövést tett, a mely *Mozolai* Jánost a hátán találta s rajta súlyos sebet ejtett.

## VIDÉK.

### Dunaföldvár.

**A dunaföldvári új község ház felavatása.** Dunaföldvár község ügyeinek vezetése igazán lelkes kezekben van. Nem hiszünk, hogy volna még nagyon sok hely az országban, a hol a község jegyzője annyira szíven viselné a lakosság ügyét, mint Duna földváron *Niefergall* Nándor, a község érdemes jegyzője. Évek során kísérjük már figyelemmel működését s alig van vármegyei közgyűlés, a hol Dunaföldvár érdekében jelentős újítások ne kerülneek jóváhagyó tárgyalás elé. Többek között *Niefergall* Nándor buzgólkodásának látható eredménye az az igazán impozáns község háza is, amely csak mostanában készült el s hivatalosan most kerül felavatásra. A községi előljáróság és az építkezési bizottság nagy ünneppel kívánja felszentelni új hajlékát s erre vonatkozólag az előljáróság a meghívót már ki is bocsátotta. E szerint f. hó 29-én adják át rendeltetésének a község házát, a mikor is délután 6 órakor a díszes új tanácssteremben ünneplés képviselőtestületi közgyűlés lesz, este 8 órakor pedig a *Stefánia*-kertben társas vacsora. A díszgyűlésen az ünnepi beszédet *Rátkay* László országgyűlési képviselő fogja elmondani.

## CSARNOK.

### Délre.

— *Lenau* M. —

*Eső vonul oda délre,  
Szelek zúgnak délfelen,  
Hol az ég zeng, messze félre,  
Oda délnek hűz szívem.*

*Ott a távol Magyarhonban  
Bájos falu díszleg,  
Erdőszeleken körülzsongva,  
Szelid áldás rajt lebeg.*

*Faluvégen szép szerényen  
Meghúzódik kicsi ház,  
Annak keskeny szűk ölében  
Egész szívem ott tanyáz.*

*Erdőn eredt fáknak lombja  
A kis házhoz vággyva vággy,  
Tétőt, falát körül fogja  
Bensőséggel minden ág.*

*S az ablakból ime Lillám  
Hallgatja lomb sőhaját,  
Bús csüggedés ül a pillán,  
Az erdőre nézve át.*

*És elméje elborulván,  
Merengőn elnézdeli,  
Mint fut alá a vízhullám  
S szállnak a fák leveli.*

*Zuhogva jő, zúgva mennek,  
Az áradat, — a szelek  
És az órák elrebbennek  
Magányban a lány felett.*

FÖLDES JÁNOS.

### Athen.

Irta: *Zsigmond* János.

(Folytatás)

#### A Dionysios-színház.

Mondhatom, alig van maradványa az antik világnak, melyhez több irodalmi és művészeti emlék fűződnék, mint ez. Az ó-kori világ legműveltebb közönsége itt gyönyörködött és itt volt elragadtatva a világ legelső és egyuttal legnagyobb drámáiról ma is még örök minta gyanánt tekinthető színműveinek élvezéséről. Ez a görög világ s vele a művelt világ legrégebbi színháza és

itt adták *Aischylos*, *Sophokles*, *Euripydés* és *Aristofanes*, a világ első színműíróinak ma is megcsodált szellemi termékeit. Ezért, ennek a gondolatnak a hatása alatt van megilletődve az idegen, mikor belép abba a színpadkörbe, mely valaha oly tudós, oly műértő közönséget és oly halhatatlan szerzőket és kiváló előadó színészeket fogadott magába. Ne képzeljünk itt a szó modern értelmében vett színházat. Az antik görög világ sokkal praktikusabb és jobb izlésű volt és sokkal inkább vezette őket a természetesség, semhogy zárt és tűzveszélyes helyen gyűltek volna össze ezeken akárminő czéljából is.

Az Akropolisz szikla-oldalából vannak kivágva a félkörben lépcsőzetesen emelkedő néző helyek. Az első sorok, melyekben az ülőhelyek fehér márványból vannak, tiszteleti helyek voltak a különféle istenségek főpapjai és az állam ügyeit vezető u. n. archonok számára. Ma is szépen olvasható, hogy melyik ülőhely volt *Dionysios* főpapjának szánva és ugyancsak a kilencz archon mindegyikének márvány székei ma is ép állapotban vannak. Kényelmes ülés esik ma is ezeken a székeken és annyi idő után rájuk ülve, különös érzés fogja el az embert. Alig van hely, mely alkalmasabb volna a reflexiókra, mint a színműirodalomnak ez a megszentelt helye, ahonnan az egész művelt világ számára mintául szolgáló drámák és vigjátékok kerültek ki. Hajdan az egész színház telve volt szebbnél-szebb szobrokkal; ezeknek egy része látható csak, az is durva kezektől megcsontitva. Óriási terjedelméről fogalmat alkothatunk, ha meggondoljuk, hogy a kőpadok tízenhét ezer nézőnek nyújtottak ülőhelyet.

A *Dionysios*-színház fölött, egészen az Akropolisz szikla-bástyáinak tövében volt *Aeskulap*nak, a gyógyító istennek szentelt telep, ahol egy barlangban forrás volt és megvan ma is. Egykor *Aeskulap* oltára állott a barlangban, de az utókor vallási felfogásának változtával a keresztény korban keresztény kápolnává alakult át. E forrás körül hosszu sorban ma is láthatók az itt gyógyulást kereső betegek számára készült czellaszerű lakások. Olyan szálloda-féle volt ez, ahol pénzért lakást bérelhetett a gyógyulást kereső.

*Aeskulap* szent telepe alatt van a dús-gazdag római, *Herodes Atticus* által emelt *Odeion*, mely ének- és zene-előadásokra volt szánva. Ez már a keresztény időszerűség második századában épült és eltérőleg a görög színházaktól, tetővel is el volt látva, mint ahogy az épület maradványai világosan mutatják. Az említett dús-gazdag római az atheni nép számára ajándékkul építtette.

#### Az Areopag.

Az Akropolisz nyugati oldalán egy másik régi emlékre bukkanunk, mely az ó-korban a legfőbb állami bíraskodás helye volt. E hely neve *Areopag*. Vagy 15 lépcsőn kell felmenni egy sziklás fensikra, a hol az atheni éltesebb polgárokból álló legfelsőbb bíróság főben járó ügyekben határozott. A görög történelem ismerőinek fülében sokszor csendül meg az *Areopag* neve, úgy, hogy vele fölösleges is bővebben foglalkoznom. Az ó-kori emlékeken kívül újabb vonatkozásu emlék is fűződik e helyhez. Általános nézet ugyanis, hogy szt. *Pál* apostol itt tartotta 54-ben Kr. u. az apostolok cselekedeteiben is előforduló beszédjét az ismeretlen istenről. A nemzetek apostolának csodálatos szavai annyira meghatották a pogány athenieket, hogy halomszámra égették el a pogány könyveket és megtagadták, hogy eddigi isteneik helyett az ismeretlen istennek fognak hódolni. Ma már csak az alapfalak romjai jelzik az egykor híres *Areopag* helyét, de neve és helyének emléke fen fog maradni a legkésőbb időkig.

Az *Areopag* szemben nyugati irányban mutogatják azt a sziklabarlangot, melyről az a hagyomány maradt fenn, hogy az ártatlanul elítélt nagy filozofusnak, az egyisteniségnek a görögök közt első hirdetőjének, *Sokrates*nek börtöne volt. Már maga *Sokrates* emléke is kegyeletessé teszi ezt a helyet, ahol ártatlansága és igazsága érzetében mosolyogva itta ki a méregpoharat.

— Folytatjuk. —

## Hazafi Veray János.

Az igricesek, hegedősök, regősök és lantos Tinódi Sebestyének talán utolsó irtómagja hunyta le szeméit örök álomra a keresztyén időszámítás huszadik századának ötödik esztendejében.

Elment oda, messze a dicső hazába, ahova az előtte járt vándor énekesek költözének. Neki már nem volt, mit keresnie ezen a magyar földön; a huszadik század ötödik esztendejében már nem értett meg senkit, nem értette meg senki. A tengerjáró gőzhajók, — kerek világot járó vasutak, — táviró, távbeszélő, magától járó kocsi szédületes világában, mit is keresnél már te jámbor hitű, hiúságos reménységű vándor dalos, holott az utolsó falu legszélső eszékunyhójában is, az esti tűz világához települt pásztorok a krajczáros ujság szemetei közül turkálhatják ki, nem az ország, hanem a nagy világ összes tudására érdemes eseményeit.

Mit is keresnél már te, az ő magyar hirhordozás utolsó, hűséges, futkozó szolgálja itt ezen a magyar földön?

Kérdezhetjük nagy bátorsággal: ki az, aki nem ismerte ezt az országot futós vándor énekest? melyik falu vagy város az, jó Magyarországon, a melyeknek utcáiban avagy csárdájában meg ne fordult volna Hazafi Veray János magyar nadrágban, árvalányhajas pörge kalappal, — fokossal kezében és nemzeti szalagból kötött hatalmas bokrával a mellén? és szavalt és énekelte utcasarkokon, korezmák asztalain bámulatos tudóval s még bámulatosabb rekedt torokkal. Ittatták is, etették is, azonkívül krajczárokkal, fillérekkel megfizették azt a bohókás embert és ő szedte-vette, gyűjtögette a krajczárokat. Vajjon kinek és minek?

Az a szegény országot futós ember, lelkének leggyönyörűbb indulatát követte s oda adta a nálánál is szegényebbeknek; összerakott krajczárjait jótékony ezélokra küldözgette.

Kérdezhetik, minek siratom így el most már néhai jó Verayt? Hogy minek? ime itt következik.

Éppen harmincz esztendeje, hogy megismertem. Akkor még tizenöt éves veszprémi deák voltam; élveztük az édes szünidőt s késő este majdnem magunk, én és egy jó barátom sétáltunk a sétatéren. Egyszer csak szemközt jön velünk egy magyar ruhába öltözött uriforma ember két nehéz táskát cipelve s megszólított, hogy nem tudnánk-e neki ajánlani jóra való magyar vendéglőt, a hol olcsópénzért magyarosan fogadnak.

Szívesen ajánlkoztam s elvezettem a híres szentgáli nemesek szintén híres vendéglőjébe, tudván, hogy ott ilyen magyar nadrágos urat mindig szívesen fogadnak.

Másnap reggel egy nyolcz óra tájban távoztam hazulról s amint kiléptem a kapun, az utca derekán, egy házfal mellett csődületet láttam; emberek, asszonyok, gyerekek az utcán járó-kelők gyülekeztek oda. Mikor oda értem, látom, hogy lobogós ümög ujjban, pitykés mellényben — a mellényen két tenyéryire való nemzeti kokárdásan, kezében fokossal hadonázva valaki nagy fenszóval szava az utca népének.

Nini, magamban, hiszen ez az én tegnap estéli bácsim, akit én a balpárti farkasok ivókúriájába szállásoltam! No ez ugyan furcsa szerzet, akárki légyen!

Hanem azért magam is vettem költeményeiből, rögtönöst tiz darabot és futván futottam velük haza.

Rá egy hétre a veszprémi balpárti urak az öreg Tánicsics Mihályt hozták le egy kis lelkesedés keltésért. Nagy vacsorát rendeztek a tiszteletére egy tágas mulatókörtben. Részt vett ott mindenki, aki az öreg Tánicsicsot még nem ismerte és látni kívánta. Én is ott voltam édes jó atyámmal s hallgattuk az öreg meséit. Hát im egyszerre csak valami nagy szót hallik a kertben: *Atyámfiai édes magyarok! én vagyok hazafi Veray János a magyar nemzet népköltője!* De már ekkor fönt állott egy boros üvegekkel teli asztal közepén a *magyar népköltő* és . . . és hát Tánicsics ide, Tánicsics oda, bizony csak ezt a csodálatos embert hallgatták.

Igy ismertem meg a szegény Verayt ezelőtt harminczesztendővel. Azóta aztán sokszor találkoztam vele, hol itt-hol amott; legutoljára ezelőtt három vagy négy évvel látam Ócsényben. De a régi erőteljes Veraynak már ekkor csak halavány árnyéka volt. Nagyon megöregedett, — nagyon megkopott, igen berekedt és . . . nagyon közönségesen bizalmassá változott.

Első találkozásom idejében valami különös embernek tartottam az én suhancz eszemmel. Olyannak tartottam, akit érdemes meg is nézni, meg is hallgatni; olyan szegény bús magyarnak, a ki hontalan bolyong a hazában. Utóbbra kelve országot futó bolondnak tartottam, akit etetnek, itatnak, hogy mulassanak rajta, — az ország bolondján.

Most azonban, — mióta némiképp bepillanthattam a magyar népeletbe, — nagyra, nagyobbra tartom néhai jó Veray Jánost, mint valaha is gondoltam volna. Nem volt ő futó bolond, józan, tiszta eszű, arany szívű ember volt. Csupán csak századokkal hátunk mögött hagyott kornak, ily későn kikelt irtómagja volt. Csupán csak születésének és cselekvésének idejét tévesztette el.

Ősei ott voltak: Attila lakomáin és harczos dicsőséget zengtek a hősokról, azok nagy csatáiról. Ott voltak Árpád hadai közt sátorról-sátorra járván. Ősei első királyaink alatt falukba telepedtek; mutatja Somogyban Igricz falu, — mutatja vármegyénkben az egykor regülő regősök faluja Regöly. Akkor igriceseknek, regősöknek hívták őket és sokan voltak, szinte törzs és nemzetségbeliek. Ott volt legkorábbi őse lantos Sebestyénünk, — kit már lantosnak nevezének és ő zengett magyar hadak viadaljairól. Végül megszületett az egyszál késő ivadék, a nemzet népköltője, kinek már nem jutottak harczos idők; de még nép sem olyan, amely úgy hallgatta volna, mint őseit szokták; — legalább utolsó éveiben már nem úgy.

De még azért benne szemléltettük, — bár igen halavány világitásnál, — az ősi magyar népeletnek, az ősi magyar népszokásnak azon érdekes alakjait, kik hajdan faluról falura, sátorról-sátorra járva a törzseknek, nemzetségeknek, főuraknak és népnek regéltek, meséltek régi csatákról és más a magyar népet érdeklő eseményekről. Ilyenek lehettek vagy legalább ilyenfélék a magyar nép ősi hírvivői és lelkesítői.

Ezért siratom el ezt az egyetlen későn kikelt, későn virágozott irtómagot, a tizenkilenczedik század utolsó évtizedeinek magyar igricesését, regősét, lantosát vagy ha úgy tetszik népköltőjét.

Ő nem értette, — nem is érthette meg az ősi szokásaihoz hováiharabb kivetkező népet s őt sem értette meg a nép, melyből emberemlékezett óta ez az egyetlen szál termett csak. Születésénél nagy volt az ugrás, háta mögött elődjéig nagy volt az üresség.

Elment, eltávozott őseihez, a többi igricesekhez, a többi regősökhöz. A magyarok istene adjon neki vigabb életet a túlvilágon; alkalmasabb megénekelni valókat és háladata-sabb haligató közönséget a rég oda költözött ősök között.

—ch.

## Muzeum, közintézetek ügyei.

**Muzeumlátogatás.** *Bodrogi* János, a székely Bethlen-kollegium főg. tanára és a nagyenyedi muzeum őre Szekszárdra jött az itteni muzeum régiségtárának tanulmányozása végett, hogy a nagyenyedi muzeumot a szekszárdi mintájára rendezhesse be.

## ISKOLAI ÉRTESEITŐK.

### A bonyhádi algimnázium Értesítője.

(Folytatás.)

Az Értesítő első része 64 oldalon keresztül a szertárak állományát sorolja fel részletes pontossággal s a rovatos kimutatás szerint van az intézetnek összesen tizenkétezer koronát meghaladó 5857 drb. leltári

tárgya. A magyarázat elmondja a szertárak fejlődésének történetét s közli a besztást: a könyvtár állománya a múlt évi Értesítőben van feltüntetve. A gondos kimutatást *Róth* Aladár tanár készítette.

A megilletődés őszinte hangján emlékezik ez Értesítő meg az intézet két halottjáról, *Fördös* Vilmosról és *Bauer* Adolfról, a kik mindketten egy emberöltőn keresztül állottak az elsők között az iskola szolgálataiban.

Az igazgató jelentése szerint a tanév rendben folyt le. A tanulók egészségi állapota az I. osztály kivételével kedvező volt. Az I. osztály tanulóiban sok könnyű és néhány ragályos betegségek fordultak elő. A tanulók erkölcsi viselete jó, nemcsak az iskolában, hanem otthon is, a miről a tanárok úgy győződnek meg, hogy az ifjakat gyakran meglátogatják lakásaikon.

Nagy gondot fordít az intézet a szegénysorsu tanulók segélyezésére. A folyó tanévben az ifjuság segítésére fordított összeg megközelíti a 2400 koronát.

Nevezetes eseménye lesz az iskolának, hogy a jövő tanévben fennállásának 100. évébe lép. Ez alkalmat méltóképpen akarják megünnepelni s elhatározták, hogy az intézet számára megfelelő modern épületet emelnek a tanügyi kormány anyagi támogatásával. Másik fontos mozzanat az algimnázium kiegészítésének kérdése azzal a tervvel, hogy már a jövő évben megnyitják az V. osztályt. A szükséges pénzbeli eszközök biztosítva vannak. A legközelebbi egyházmegyei közgyűlés fog e fontos kérdésben végérvényesen határozni.

Az intézet tanulóinak száma a folyó tanév végén 155 volt, a kik között vallásra nézve volt: 66 ág. ev., 13 ev. ref., 54 róm. kath., + gör. kel., 18 izraelita. Illetőség szerint volt 34 bonyhádi, 55 tolnamegyei, 66 más megyebeli. Anyanyelvre nézve volt 100 magyar, 51 német, 4 szerb.

Az egész intézetben minden tárgyból jeles: 8, minden tárgyból legalább jó: 39, legalább elégséges: 74. Egy tárgyból bukott: 19, két tárgyból: 6, több tárgyból: 9. Az elégtelenek összes száma: 34. Jó magaviseleti jegyet kapott 147 tanuló, szabályszerűt hét.

## TUDOMÁNY, IRODALOM.

**Megbüntetett kereskedők.** Az ugynevezett hólabda-rendszer miatt a fővárosi előjáróság annak idején egész csomó kereskedőt megbüntetett. Ez a rendszer abból állott, hogy egy 15 koronás értékű tárgyról eladtak egy szelvényt 3 koronáért, oly módon, hogy az illető, aki azt megvette, tartozott még 4 ilyen 3 koronás szelvényt eladni, s miután rendszerint nem sikerült ennek eladása, természetesen, hogy a 3 koronája ott veszett az illetőnek. És most egy 30 koronás tárgyat, mely 10 kötetből álló pompás diszkötésű művet képez, mely egy egész kis házi könyvtárnak nevezhető, ingyen ad mindenkinek a „Magyar Keresk. Közlöny“ Budapest, VII., Károly-körút 9. meglepő szép diszkötésben hírneves magyar írótól, ha előfizeti „Tolnai Világ Lapja“-t 4 frt helyett félévre 2 frt 48 kr.-ért. E 10 kötet mű után csupán a bekötési táblába való beillesztést számítja fel ami kötetenkint 12 kr. vagyis a 10 kötetnél 1 frt 20 kr. A vállalat kötelezőleg kijelenti, hogy aki megrendeli a „Tolnai Világ Lapja“-t, valamint a 10 kötet regényt, s az neki nem felel meg, minden levonás nélkül visszaadja a pénzt. Ezen igazán ritka alkalmat b. előfizetőinknek szíves figyelmébe ajánljuk.

## TANÜGYI HIREK.

**Felhívás a tanítókhoz.** A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter urnak folyó évi június hó 16-án 33.139. sz. alatt kelt rendeletéből kifolyólag tudatom tanterületem tanítóival, hogy az iskolai füzeteknek drót helyett, mellyel a tanulók gyak-

ran megsértik magukat, czérnával való füzése czélszerűbb lévén, a magyar ipar már czérnával füzött iskolai füzeteket is gyárt, melyeknek használata czélszerűségi okokból az összes iskolákban kívánatosnak mutatkozik. Szekszárd, 1905 július 16.

Nagy Béla  
helyettes kir. tanfelügyelő.

**Tanító választás Dunaföldváron.** F. hó 16-án néhai Jéhn Ferencz volt dunaföldvári róm. kath. hitközségi belvárosi tanító helyét előléptetés útján Névery Endre dunaföldvári felsővárosi tanítóval töltötték be. A választás körül erős küzdelem folyt le, mert egyes iskolaszéki tagok ebből a választásból is politikai kérdést óhajtottak csinálni és minden áron ily irányban szerették volna befolyásolni az iskolaszéki tagokat. Ez az erőlködés azonban az egyszer meddő kísérletnek bizonyult, mert a jó dunaföldváriak átlátták a szítán és az üres handabanda helyett a közérdeket tartották szemük előtt. Egyidejűleg az előléptetés folytán megüresedett felsővárosi tanítói állásra Mezei János dunaföldvári kántor-tanítónak László nevű fiát egyhangú fölkiáltással választották meg.

## BIRÓSÁGI ÜGYEK.

— **Sikkasztó postamesternő.** Özv. Schweitzer Mátyásné szül. Ratics Bella vádlott a btk. 462. §-ába ütköző hivatali sikkasztás büntetése helyett annak vétségében mondatott ki bűnösnek, mert mint a kurdi m. kir. postahivatalnál alkalmazott postamester a kezelése alatt volt pénzből 1204 kor. 50 fillért elsikkasztott. Ezért 3 havi fogházra és a viselt hivatala elvesztésére ítéltetett a szekszárdi kir. törvényszék büntető tanácsának 1905. július 18-án megtartott ülésén. A közvédelmi Krcsmarik Pál főügyész helyettes képviselte, védőként dr. Albersz Rezső ügyvéd ügyvédjelöltje dr. Freytag Artur szerepelt. A bíróság enyhítő körülménynek vette, hogy a postakincstár kára megkerült, hogy a vádlott büntetlen előéletű s hogy a postanaplókat nem hamisította meg. Vádlott azzal védekezett, hogy idegbetegsége miatt többször önkivületbe esett, a mikor a hivatalban felek voltak s így a pénztárban hiány lett. Tagadta, hogy ő saját czéljára használta volna fel a hiányzó összeget.

## Egyletek és társulatok.

**Jegyzők gyűlése.** A simontornyai járási jegyző egylet f. hó 17-én Gyöngyön tartotta meg évi rendes közgyűlését, melyen az elnöki jelentést s egyéb folyó ügyeket tárgyalták.

## MULATSÁGOK.

— **Tűzoltó ünnepség.** A szekszárdi tűzoltó-egyesület jövő hó 6-án a Mutschenbacher-féle kertben érdekes nyári mulatságot tart. A rendező-bizottság élén, mint elnök T. Nyitrai Lajos polgárhiskolai tanár áll. Az általa készített s a bizottság által elfogadott program nagyon érdekes.

**Tarkaestély.** A „Tolnai iparosok olvasó-egylete” 1905. évi július hó 23-án saját helyiségében, a helybeli szegény gyermekek és az ott felállítandó „Kossuth” szobor alap javára, tánczczal egybekötött zártkörű tarka-estélyt rendez. Az estély műsora, a következő: 1. Kivonat a „János vitéz”-ből. Énekli: Szauter Mariska k. a. 2. „Házassági ajánlat”. Monológ. Irta: Gárdonyi Géza. Előadja: Czerna Rezső. 3. „Munkácsi rab”. Költemény. Irta: Jókai Mór. Szavalja: Gazdag János. 4. „Couplé”. A primadonnából. „Még sem megyek sohasem a ligetbe...”. Énekli: Szauter Mariska k. a. és Török Gábor. 5. „Paraszt szerelem”. Szomorujáték 1 felvonásban. Irta: Bárdi Ödön. Személyek:

Ormosné Czerna Annuska k. a. Pál, parasztgazda, fia Hideg János. Eöri Bálint Schönwald József. János Korn Gusztáv. Csendőr Reich Vilmos. 6. „Couplé”. A próbaházasságból. „Ifju, csinos, barna lányt szeretek én...”. Énekli: Török Gábor.

## S P O R T.

**Vadászat.** Az öcsényi vadászterületet bérlő társaság csütörtökön tartotta rendes évi közgyűlését a kaszinóban. A gyűlésen egyhangulag elhatározták, hogy a területen nyulra és fogolyra egyaránt csak augusztus 15-én kezdődhetik meg a vadászatok. A fogolyvadászat megkezdésének későbbre halasztása a miatt történt, hogy a foglyok még nincsenek eléggé kifejlődve.

## G A Z D A S Á G.

### Pályázat szőlő ujjáalakításra.

A szőlő ujjáalakításának előmozdítása érdekében a gazdasági egyesület pályázatot hirdet olyan tolnamegyei szőlőterületek részére, melyek akár hazai fajtaikkal, akár a hazai fajtaikkal amerikai alanyba oltása útján rekonstruáltván okszerű kezelésről tanuskodtak és a legszebb fejlődést mutatják.

#### I. Díjak:

a) **Dij: 2 drb. ezüst érem.** (Egyik amerikai oltvány, másik hazai szőlőkre kitűzve.)

Pályázhatnak akik saját felügyeletük alatt végeztetik az ujjáalakítást és a szőlőkezelés munkáit. A terület minimális térfogata 2 katasztrális hold;

b) **Dij: egy-egy elismerő oklevél.**

A kisebb szőlőtulajdonosok részére, akik vinczellérek által végeztetik a szőlőujjaalakítást. A minimális terület 400 □-ól akár oltvány, akár hazai szőlő;

c) **Dij: 350 korona készpénzben;** ebből

egy első díj á 100 korona 100 kor.  
két második „ á 50 korona 100 kor.  
három harmadik „ á 25 korona 150 kor.

Pályázhatnak, akik sajátkezűleg is közreműködnek a szőlő ujjáalakításában. A minimális terület 400 □-ól oltvány szőlő;

d) **Dij: 170 korona készpénzben;** ebből

egy első díj á 50 korona 50 kor.  
két második „ „ 30 „ 60 „  
három harmadik „ „ 20 „ 60 „

Pályázhatnak, akik saját kezűleg is közreműködnek az ujjáalakításban. A minimális terület 400 □-ól hazai szőlő.

e) **Vinczellér-díj 60 korona készpénzben.**

Az oklevéllel kitüntetett területek közül 5 oltvány és 1 hazai szőlő után á 10 korona.

#### II. Általános föltételek.

A pályázó területek szabályszerűen rigolirozva, legalább 1 méternyi sortávollal és az oltványszőlőknél ugyanilyen, a hazai szőlőknél pedig legalább 70 centiméter növénytavolsággal a sorokban hazai, illetve amerikai alanyba oltott hazai fajtaikkal beültetve és legalább 75 százalék arányban megeredve legyenek. Az egyes szőlőfajok lehetőleg pásztanként és legalább soronként elkülönítve legyenek. Gyomlálás, kapálás, metszés, permetezés, karózás és mindennemű szőlőmunka az okszerűség és tervszerűség követelményeinek megfelelő keresztülvitele mellett tanuskodják.

A vármegye támogatásával rekonstruált telepek a pályázatban részt nem vehetnek.

A pályázatok bejelentésének határideje ez évi augusztus 10-én jár le. A bírálati eljárást pedig ugyanezen évi augusztus 15-től szeptember 15-ig terjedő időben fogja a gazdasági egyesület megkezdeni.

Pályázni szándékozók jelentéseiket a gazdasági egyesület elnökségéhez intézve, az egyesület titkári hivatalánál nyujtsák be.

**A miniszter kiküldötte Szekszárdon.** A földművelésügyi miniszter Kosinszky Viktor vinczellériszkolai igazgatót az itteni telepítési mód, az ugynevezett helyben oltás, de különösen az ékoltás tanulmányozására Szekszárdra küldötte. A teoria ugyanis annak idején kimondta az anatómiát az ékoltásra; a jeles tudós Magocsi Dietz Sándor tiz esztendővel ezelőtt nyilvánosan is megjósolta az ily szőlők pusztulását, de azok azóta fényesen ráczáfoltak minden teoriára, mert évről évre, ha nem is többet, de ugyanannyit teremnek. A miniszter most kiküldötte által is meg akart erről győződni. Kosinszky igazgatót küldte tehát Szekszárdra, ki e hó 21-én délelőtt járta be az így telepített szőlőket. Az eredményt ő is szépnek találta.

**Tolnamegyei tanítók a gazdasági tanfolyamon.** Adára, a gazdasági tanfolyamra Hum József paksi rk.; Sebők János decsi ev. ref.; Pintér János simontornyai rk.; Groschek Ödön gyöngyi ág. evang. hitv. és Szabacs István váraljai ev. ref. tanítókat vették fel. Csákvárra pedig Brükler Gyula felsőireghi rk. tanító vétetett fel. Az államsegély 100 korona. A tanfolyam f. hó 15-én vette kezdetét.

## A KÖZÖNSÉG KÖRÉBŐL.\*

Tekintetes Szerkesztő Ur!

Sziveskedjék lapjában néhány soromnak helyet szorítani.

1905. június 18-án Szekszárdon óriási zápor volt, a melynek vize elszaggatta a töltést, bedöntött néhány házat, eliszapolt több földet stb. stb. és tömördek szemetet hordott le az alsó városba. Ma 1905 július 22-e van, tehát elmúlt egy hónap és a lehérdott szemét, piszok, ágak stb. még mindig azon módon láthatók a város alsó részében, a hogyan a zápor 1905 jun. 18-án szét-szórta. No de ugy-e majd jön egy másik zápor és az fogja elhordani a szemetet?

Teljes tisztelettel maradtam

Szekszárdon, 1905 jul. 22.

Dr. Sz. L.

\* E rovatban közérdekű felszólalásokat díjmentesen közlünk, a felelősség azonban a beküldőt terheli.

## Szerkesztői üzenetek.

Földes János úrnak Lippa. W. J. úr útján vettük a verset, köszönjük, felhasználtuk. — Kérjük, ha jövőben e vidéket érdeklő dolgokról szakcikkeket is kaphatnánk.

K. D. úrnak Kőlesd. Üdv a keresztapának. Különben köszönjük a gratulációt, mert illetékes helyről jön. A mi pedig az általad tapasztalt általános lendületet illeti, abban meg talán nekünk is van egy kis részünk.

U—r S—r urnak. Kicsit későn jött s ha nem megillető helyen is, de azért már most hozzuk. Fogadjon hálás köszönetünket.

## HIRDETÉSEK.

5202 sz.

tkv. 1905.

## Árverési hirdetményi kivonat.

Koppányszántó község képviselőtöbbségében Köbli János községi bírónak és Horn György tabi lakos mint végrehajtóknak Szilágyi József értényi lakos elleni végrehajtási ügyében 1285/tkv. és 3418/tkv. 1905. sz. alatt elrendelt Értény község házánál 1905. évi június hó 20-ik napján megtartott árverés Hild György döröcskei lakos által a szabályszerűen felszerelt és törvényes időben 4908/tkv. 1905. sz. a. az értényi 196. sz. tkvben felvett A † 437 hrsz. ingatlaura névre benyújtott utóajánlata folytán az utóajánlat elfogadása mellett az említett ingatlaura névre hatálytalanul nyilvánított és az újabb árverés azon ingatlaura elrendeltetik, közhírré tétetik, hogy az értényi 196. sz. tkvben felvett A † 437 hrsz. ingatlan Hild György döröcskei lakos mint utóajánlat tevő által kötelezett 1650 kor. kikiáltási árában 1905. évi augusztus hó 14 napjának d. e. 10 órakor Értényben megtartandó árverésen

eladatui fog. Az említett ingatlan a kikiáltási áron alul eladatui nem fog.

Figyelmeztetnek a venni szándékozókat, hogy az árverés megkezdése előtt a kikiáltási ár 10%-át bányapénzként letenni és a vételár 3 egyenlő részben 5% kamataival együtt a tamási kir. adóhivatal mint letéti pénztárba befizetni kötelesek, továbbá hogy az árverési feltételek a hivatalos órák alatt ezen tkvi hatóságnak, úgy Értény, Tamási, Nagykönyvi és Koppányzántó szomszédos községek előjárásánál megtekinthetők.

Kelt Tamásiban, a kir. járásbírósnál, mint tkvi hatóságnál 1905. július hó 5-én.

**Reberics,**  
kir. aljárásbíró.

283 sz.

1905.

### Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a gyöngyi kir. járásbírósnak 1905. évi V. 120/1 számú végzése következtében Dr. Halász Frigyes ügyvéd által képviselt ifj. Haggenmacher Henrik budapesti lakos javára **Marx Károly högyészi lakos ellen** 540 kor. 44 fill. s jár. erejéig 1905. évi június hó 7-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 1176 kor. — fill.-re becsült következő ingóságok, u. m.: házibutor, sör, bor, zsír, nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a gyöngyi kir. járásbírósnak 1905-ik évi V. 120/2 számú végzése folytán 540 kor. 44 fill. tőkekövetelés, ennek 1904. évi november hó 10 napjától járó 5% kamatai, 1/3% váltódíj és eddig összesen 123 kor. 28 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig, Högyészen alperes lakásán leendő megtartására **1905. évi aug. hó 1-ső napjának délelőtti 10 1/2 órája** határidőül kütüzetik és ahhoz a venni szándékozókat ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is, el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Gyöngy, 1905. évi július hó 20-ik napján.

**Laki László,**  
kir. bir. végrehajtó.

296 szám.

1905. végrh.

### Árverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött bir. végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy a gyöngyi kir. járásbírósnak 1905. évi V. 173/1 számú végzése folytán Dr. Bielek Károly ügyvéd által képviselt Kátai József budapesti felperes részére **Muth Henrik gyöngyi alperes ellen** 231 kor. 14 fill. követelés s jár. erejéig elrendelt biztosítási végrehajtás folytán alperestől lefoglalt és 602 kor. — fill.-re becsült ingóságokra a gyöngyi kir. bíróság 1905. V. 173/3 számú végzésével az árverés elrendeltetvén, annak a korábbi vagy felülfoglaltatott követelése erejéig is, amennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek volna, Gyöngyön alperes lakásán leendő megtartása határidőül **1905. évi aug. hó 1-én és következő napján d. u. 3 órája** kütüzetik, a mikor a bíróilag lefoglalt házibutor, ól, sertések, kocsik, ló s egyéb ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítéshez jogot tartanak, hogy amennyiben részükre a foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéseig alulírt kiküldött írásban vagy pedig szóval bejelenteni el ne mulasszák.

A törvényes határidő a hirdetménynek a bíróság tábláján történt kifüggesztését követő naptól számítatik.

Kelt, Gyöngy 1905. évi július hó 19. napján.

**Laki László,**  
kir. bir. végrehajtó.

375 szám.

1905.

### Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a dunaföldvári kir. járásbírósnak 1905. évi Sp. 311/3 számú végzése következtében Dr. Ringbauer Ferencz ügyvéd által képviselt Kohn testvérek dunaföldvári cégé javára **Wimmer Józsefné dunaföldvári lakos ellen** 1315 kor. 70 fill. s járulékaik erejéig 1905. évi július hó 1-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 1016 kor. 40 fill.-re becsült következő ingóságok, u. m.: barchent, carton, vászonáru, butorberendezés stb. nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a dunaföldvári kir. járásbírósnak 1905. évi V. 177/2 számú végzése folytán 1315 kor. 70 fill. tőkekövetelés, ennek 1905. évi április hó 4 napjától járó 6% kamatai, és eddig összesen 124 kor. 90 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig alperes lakásán leendő eszközlésére **1905. évi július hó 27-ik napjának délutáni 2 órája** határidőül kütüzetik és ahhoz a venni szándékozókat ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-ai

értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt, Dunaföldvár 1905. évi július hó 18-ik napján.

**Trietsch,**  
kir. bir. végrehajtó.

### Korcsma bérbeadás.

**Decsen a központon** egy 24 év óta fennálló **korcsma** hozzátartozó mellékhelyiséggel együtt bérbeadó.

Bővebbet

**Sándor Mihály vendéglősnél**  
**Decsen.**

2-3

Uj! Szekszárdon, a gimnázium mellett. Uj!

### Illuszió mutatványok.

Naponta látható d. e. 9 órától este 9 óráig.

#### Magnetta Neptuna

A tengerek istennője. — Az élő talány az Isten világából. — A XX. század csodája. — A legújabb találmány az ámitások terén.

#### Szellemek és kísértetek megjelenése.

Ábrándos és humorisztikus némajáték.

**A villanyos hölgy.** A ki a hölgyet megérinti, villanyozva lesz.

#### Képtárlat és stereoskopi látványok.

Családoknak a látogatás nagyon ajánlatos. — Minden fél órában illuszió előmutatás.

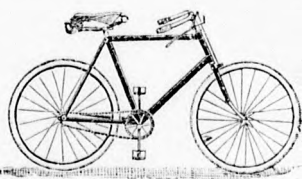
**Uj! Az orosz-japán harctér. Port-Arthur, Yallu. Uj!**

**Belépti díj:** Nappal ülőhely 30 fill., állóhely 20 fill. Este világítás mellett ülőhely 40 fill., állóhely 30 fill. Gyermekek részére 10 éven alul 20 fillér.

**Külön osztály:** Boneztani kabinet. Csak felnőttek által tekinthető meg. Belépti díj 10 fillér.

Szives látogatást kér

**az Igazgatóság.**



### A világhírű **STYRIA**

és Demokrata kerékpárokat

mélyen leszállított áron, kedvező részletfizetésre adjuk el **két évi jótállással.**

### Puch-motorkerékpárokat,

melyek lecsatolható mellékkocsival teljesen pótolják az automobil.

**Kerékpáralkatrészeket** és az elismert kiváló minőségű **Reit-hoffer kerékpárgummikat** a legolcsóbb versenyképes áron szállítjuk.

Nagy javító műhely.

Ne mulassza el tőlünk árjegyzéket kérni, mert meggyőződést szerez előnyös árainkról.

**Müller Testvérek mehanikusok**

varrógép, kerékpár nagyraktára **SZEKSZÁRD, Garay-tér.**



5325. sz.

t. k. 1905.

## Hirdetmény. 2-3

Felsőíreg és Pári községeknek telekkönyvi betétei az 1886: XXIX., az 1889: XXXVIII. és az 1891: XVI. t. cikk értelmében elkészítették és a nyilvánosságnak átadván, ez azzal a felszólítással tétetik közzé:

1. hogy mindazok, kik az 1886: XXIX. t. cikk 15. és 17. §-ai alapján, — ideértve e §-oknak az 1889: XXXVIII. t. cikk 5. és 6. §-ában és az 1891. XVI. t. cikk 15. §. a) pontjában foglalt kiegészítéseit is — valamint az 1889: XXXVIII. t. cikk 7. §-a és az 1891: XVI. t. cikk 15. §. b) pontja alapján eszközölt bejegyzések érvénytelenségét kimutathatják, e végből törlési keresetüket, azok pedig, akik valamely teherátvitelének az 1886: XXIX. t. cikk 22. §-a, illetve az 1889: XXXVIII. t. cikk 15. §-a alapján való mellőzését megtámadni kívánják, e végből keresetüket hat hónap alatt, vagyis az 1906. évi január hó 20. napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyújtásuk be, mert az ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után indított törlési kereset annak a harmadik személynek, aki időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett, hátrányára nem szolgálhat;

2. hogy mindazok, akik az 1886: XXIX. t. cikk 16. és 18. §-ainak eseteiben — ideértve az utóbbi §-nak az 1889: XXXVIII. t. cz. 5. és 6. §-ában foglalt kiegészítéseit is a — tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellentmondással élni kívánnak, írásbeli ellentmondásukat hat hónap alatt, vagyis 1906. évi január hó 20. napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz benyújtásuk, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő letelte után ellentmondásuk többé figyelembe vétetni nem fog;

3. hogy mindazok, akik az 1. és 2. pontban körülírt eseteken kívül a betétek tartalma által előbb nyert nyilvánkönyvi jogukat bármily irányban sértve vélik, — ide értve azokat is, akik a tulajdonjog arányának az 1889: XXXVIII. t. cikk 16. §-a alapján történt bejegyzését sérelmesnek találják, e tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényüket a telekkönyvi hatósághoz hat hónap alatt, vagyis 1906. évi január hó 20. napjáig bezárólag nyújtásuk be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő elmulta után a betétek tartalmát csak a törvény rendes útján és csak az időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek azokat a feleket, akik a betétek szerkesztésére kiküldött bizottságnak eredeti okiratokat adtak át, hogy amennyiben azokhoz egyszersmind egyszerű másolatokat is csatoltak, vagy ilyeneket pótlólag benyújtanak, az eredetieket a telekkönyvi hatóságnál átvehetik.

A tamási kir. járásbíróóság mint telekkönyvi hatóság 1905. július hó 9-én.

Péterffy Béla,  
kir. járásbíró.

## Kiadó bolthelyiség.

A gimnázium átellenében,  
az Etl-féle ház sarkán levő  
üzlethelyiség, a hozzátartozó  
lakással és mellékhelyiségek-  
kel együtt október 1-től kiadó.

## Kiadó lakás.

Virág-utca 481. sz. alatt  
levő 3 szobás utcza lakás  
október 1-re kiadó.

## Iszákosság nincs többé!



Kivánatra bárkinek bérmentesen küldünk egy próbát a Cozaporból. Kávé, tea, étel vagy szeszes italban egyformán adható az ivó tudta nélkül.

A COZAPOR többet ér, mint a világ minden szóbeszéde a tartózkodásról, mert csodálatos elleneszenyessé teszi az iszákosság a szeszes italt. A COZA oly csendesen és biztosan hat, hogy azt feleség, testvér avagy gyermek egyaránt, az ivónak tudta nélkül adhatja és az illető még csak nem is sejt, mi okozta javulását.

COZA a családok ezreit békitette ki ismét, sok-sok ezer férfit a szégyen és becstelenségtől megmentett, kik később józan polgárok és ügyes üzletemberek lettek. Tömérdek fiatal embert a jó utra és szerencséjéhez segített és sok embernek életét számos évvel meghosszabbította.

Az intézet, mely a COZAPOR tulajdonosa, mindazoknak, kik kívánják, egy próba adogat és egy köszönő irásokkal telt könyvet díj- és költségmentesen küld, hogy így bárki is meggyőződhessen biztos hatásáról. Kezessékünk, hogy az egészségre teljesen ártalmatlan. 8-52

INGYEN PRÓBA 569. sz.  
Vágja ki ezen szelvényt és  
küldje meg ma az intézetnek.  
(Levelek 25 fillér, lev. lapok  
10 fillérre bérmentesítendők.)

COZA INSTITUTE  
(Dept. 569),  
62, Chancery Lane,  
London, Anglia.

Gyors, pon-  
tos, olcsó és  
ízléses ki-  
szolgálás

## BÁTER JÁNOS cégénél

NAGY PAPIRRAKTÁR  
AZ BETÁK

LEGÚJABB SZERKEZETŰ GÉPEK és az árszabásbani  
szoliditás biztosíthatják a tisztelt megrendelőket, hogy  
a felmerülő és legmesszebb terjedő igényeik is teljes kielé-  
gítést nyernek.

## Bachschtz Károly áruháza

Szekszárd, Széchenyi-utca Mayer-ház.

14-20

Tisztelettel értesitem Szekszárd és vidéke közönségét, hogy a raktárra érkezett új cikkek mesés olcsó áron lesznek elárúsítva.

**Grenadin batiszt mosó női blouse 1.50 frt. — Selyem luszter alsó jouponok minden színben 3. — frt. — Selyem pamutból kötött gyermekfuszokni, legjobb mosó, 22 kr.-tól. — Selyem pamutból kötött női harisnyák, legjobb mosó, 45 kr.-tól. — Flor és fildeko női harisnyák, koczkás, petyes, csikos és sima, jó mosó, 60 kr.-tól.**

Legdivatosabb és legújabb női napernyők óriási választéka.

**Valódi szepesi, rumburgi és batiszt vásznak 4 frt.-tól. — Valódi rumburgi czérna kanavásznak, szintartók, 4.50 frt.-tól. — Óriási választék mosó kretonok és selyem batisztokból, 22 kr.-tól. — Férfi és női divatkelmek bámulatos olcsó áron, 120 cm. széles, 49 kr.**

Havalye 29 kr. **Nyakkendők!** Selyem regatta 37 kr. **Nyakkendők!** Selyem magánkötő 50 kr.

Szines férfi kézelők, francia katon, párja 16 kr.

**Egyedüli főraktár: Utazó bőröndök, kézi kofferek és koupe kosarakban. — Állandó nagy raktár gyermekjátékokban és gyermekkocsiban.**

**Valódi! Singer-varrógépek 10 évi jótállással 23 frt. Valódi! Specialista férfi és női sérv- és haskötők és minden néven nevezendő különlegességekben. — Férfi, női és gyermekcipők gyári raktára.**

A tisztelt vevőközönség szives pártfogását kérve, vagyok kiváló tisztelettel **Bachschtz Károly.**